

ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਅਦੁੱਤੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਲੋਕ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਸਮਾਜ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਨਿਪੜਕ, ਸੁਝਵਾਨ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਜਨਮ 01.11.1942 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਰਪਾਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਜੁਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਮੁੱਢਲੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਖੰਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਆਪਣੇ ਭਾਊ-ਭੈਣਾਂ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਮਿਡਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ, ਪਰ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ (ਜੋ ਕੋਰ ਕਲਾਸ ਸੀ) ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਤੇ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੜ੍ਹਨ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਸੀ, ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਗੱਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਚੋਣ ਹੋਈ ਐਥਲੈਟਿਕ 100 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗੱਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ੌਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਐਕਸੀਅਨ ਕੰਵਰ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਸਿਟੀ ਈਸਟ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ 09.09.1963 ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਲਾਈਨਮੈਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 17.07.1968 ਨੂੰ ਲਾਈਨਮੈਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਟਰਿਕ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਈ ਟੀ ਆਈ ਪਾਸ ਕੀਤੀ।

ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਝ ਰੁਚੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਰੁਚੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਈ ਵਾਰ ਹਾਲਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਸੰਘਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਥੀ ਐੱਚ ਐੱਸ ਪ੍ਰਮਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰਮਾਰ ਦੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਥੀ ਐੱਚ ਐੱਸ ਪ੍ਰਮਾਰ ਦੀ ਐੱਸ ਯੂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਨ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੋਹਰਲੀ ਕਾਨ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। 1970 ਦੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਪੀ ਦੇ ਯੂ ਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਗੂ ਸਾਥੀ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਰੂਪਾ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ ਰੂਪਾ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਗਿੱਲ ਜੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤਾ ਆਈ ਤੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਖਰ ਤੱਕ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ।

ਅਪ੍ਰੈਲ 1973 ਵਿੱਚ ਜਲੰਦਰ ਵਿਖੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਾਥੀ ਮੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਵੱਡੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਜਦੋਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜਲੰਦਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਛਾਉਣੀ ਮੁਹੱਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਗਲਤ ਹਰਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗੇਟ ਤੇ ਇੱਕਠੇ ਹੋਏ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੰਧ ਟਪਾ ਕੇ ਭਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਵੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ, ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਾਈ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਾਇਆ।

ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਲੜਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਸਨ। ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਅਤੇ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਤਾਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਕਿਸੀ ਵੀ ਦਬਾਅ ਬੱਲੇ ਨਾ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਆਖਿਰ ਤੱਕ ਲੜਦੇ ਰਹੇ।

ਸਾਲ 1973 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਰਥਕ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਹੜਤਾਲ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਣ ਤੇ 25 ਰੁਪਏ ਔਰਤਮ

ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਹੜਤਾਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ, ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪ੍ਰੈਲ 1974 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਰਥ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਵਰ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਜ਼ਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ 'ਤੇ ਭੰਨਤੋੜ ਦੇ ਕੇਸ ਪਾਏ ਗਏ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਨਟੈਰਗੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਟੈਰਗੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਰੱਖ ਕੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਪੁਲਸ ਨੇ ਅਥਾਹ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਭੂਨੇ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਾਇੰਜ਼ਤ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ 1974 ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘੱਪਣਾ 'ਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਤਾਵਾਰ (ਕੋਟਾਗਰੀ ਵਾਈਜ਼) ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮਝ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅਦਾਰਾ ਇੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਤੰਬਰ 1975 ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਆਮਜ਼ ਕਰਕੇ ਅਗਸਤ 1976 ਵਿੱਚ ਇਸ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਕਰਕੇ ਪੀ ਐੱਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਗਿਆ।

ਲਗਾਤਾਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪੇ ਲਾਈਨਮੈਨ ਤੋਂ 1985 ਵਿੱਚ ਜੇ ਈ ਦੇ ਅਪਦੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਟੋਡ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ 1997 ਵਿੱਚ ਮੋਗਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਮੇਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ।

ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਗਿਆਨ 'ਚ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਕਿ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਗਿਆਨ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗਿਆਨ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਗੁਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ।

ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ। ਸਾਥੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਬਣੇ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਮੌਬਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਇਸ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਸਾਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਰੁੱਧ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ 21.07.2022 ਨੂੰ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਪਾਵਰਕਾਮ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਕੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮਸੀਤਾਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਚੁਣੇ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੀ ਇਸ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਜੱਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਅੱਠ ਦਹਾਕੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਤੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁੰਦੇ ਧੌਂਕਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਪਾਣ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਦੁਖੜੇ ਹਰਨ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ ਪਹਾੜ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਸਨ।

ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਬੀਬੀ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ 7 ਜੂਨ 1968 ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਸਾਥੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦੋਂ 1974 ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਥੀ ਜੀ ਐਂਡਰ-ਗਰਾਉਂਡ ਸਨ ਤਾਂ ਘਰ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਚੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਛੋਟੇ ਸਨ, ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਕੋਲ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਰਹਿ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਖਰੀ ਡੇਢ ਦੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਗਿੱਲ ਜੀ ਚੁਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਉਠਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਰ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਨੂੰਹਾਂ ਅਤੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਵਾਈ-ਬੂਟੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ। ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਇਕੱਲਾ ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਹੀ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਲਾਲ ਬਾਗ ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਚਿਹਰਾ ਸੀ। ਲਾਲ ਬਾਗ ਮੁਹੱਲੇ ਦਾ ਬੂਟਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਲਾਲ ਬਾਗ ਮੁਹੱਲੇ ਦੀ ਮੋਹੜੀ ਗੱਡਣ ਵਾਲਾ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਇਸ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਤੁਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਦਮਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਸਾਥੀ ਗਿੱਲ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘੋਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਸਦਕਾ ਸਦਾ ਅਮਰ ਰਹਿਣਗੇ।

ਬਿਜਲੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਆਗੂ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਖੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਕਰਮਯੋਗੀ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੀ ਨਿਸ਼ਠਾ, ਦਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ, ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਗੇ। ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗ਼ੈਰਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਭੁੱਖਾ ਜਖਮ ਭਰਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮੁੱਚੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੇ ਆਰਥਕ ਪਾੜੇ, ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਅਵਾਮ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਦਿਨ ਦੁਗਣੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਚੌਗਣੇ ਹੋ ਰਹੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਸੱਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਪਾੜਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਵਿਤਕਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਕਾ ਉਸਾਰ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਲਾਸ ਦੀ ਬੰਦ-ਖਲਾਸੀ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਸਕੇ ਤੇ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲ ਸਕੇ।

- ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਬਨਵੈਤ

ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪਾਵਰਕਾਮ ਐਂਡ ਟ੍ਰਾਂਸਕੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ (ਸੰਬੰਧਤ ਏਟਕ) ਸੰਪਰਕ 98725-82013

ਦਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ, ਕਹਿਣੀ ਤੇ ਕਥਨੀ ਦੇ ਪੱਕੇ

ਇਕ ਕਰਮਯੋਗੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਰਹਿ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਥੀ ਬਣ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਮਾਤ ਦੀ ਬੰਦ ਖਲਾਸੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਝੱਲ ਕੇ ਵੀ ਅਡੋਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ, ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਥਨੀ ਦੇ ਪੱਕੇ ਕਾਮਰੇਡ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਵਿਛੋੜਾ ਜਿੱਥੇ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਦੁੱਖਦਾਈ ਹੈ ਉਥੇ ਬਿਜਲੀ ਕਾਮਿਆਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਸਮੇਤ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜਮਾਤ ਲਈ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਗਿੱਲ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਪੰਜਾਬ ਰਜਿ : 41 ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨੌਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਬੱਲਬੂਤੇ 1996 ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਵਨ ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਸੱਤਵੀਂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਸਿਖਰਲਾ ਅਹੁੱਦਾ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਨਾਮਣਾ ਬੱਟਿਆ। ਕਾਮਰੇਡ ਗਿੱਲ ਨੇ ਨਵੀਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਮੋਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਨਾਮ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਅੱਠਵੀਂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਮੇਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਅਹੁੱਦਾ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਤਿਆਗ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਕਾਮਰੇਡ ਗਿੱਲ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਮਈ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗਾਥਾ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਣਗਿਣਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਝ-ਸਿਆਣਪ, ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ, ਨਿਡਰਤਾ, ਸਿਰੇ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਝਲਕਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਨਸ਼ਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕੀਤੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਹਿਕਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਗੁੱਲ ਹਿੰਦ ਬਿਜਲੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਐਫ ਈ) ਦੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ 2006 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਸੰਗ ਖੜਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਅਕਸ ਦੀ ਬਾਦਲਤ ਆਗੂ ਟੀਮ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਕੇ ਲੜ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜਿਥੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ (ਐਫ ਈ) ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਫੰਡ ਦੀ ਬਚਤ ਨੂੰ ਆਗੂ ਟੀਮ ਨੇ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨੇਲ ਸਿੰਘ ਈਸ਼ਰੂ ਭਵਨ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੁਣ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦਫਤਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਮਰੇਡ ਗਿੱਲ ਜੁਝਾਰੂ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਦੇ ਟੁੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਹੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਐਂਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਮੌਕੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਪੰਜਾਬ ਰਜਿ .41 ਦੀ ਸੂਬਾ ਅਤੇ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

- ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡੀਵਿੰਡ

ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਪੀ ਐੱਸ ਈ ਬੀ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਏਟਕ ਪੰਜਾਬ ਰਜਿ. 41

ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਾਥੀ ਸੀ ਗਿੱਲ

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਵਸਦੇ ਹਨ ਪਹਿਲੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਧੀਆ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਧੀਆ ਖਾਦੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਾਨਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਬਣਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਦੂਸਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਉਥਲ ਪੁੱਥਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ, ਜਿਆਦਤੀਆਂ, ਲੁੱਟ-ਘਾਸ਼ਟ, ਨਾਇਨਸਾਫੀ, ਧੱਕੇਬੰਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਯੋਧਾ ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੂਸਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪਲਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ।

ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 1963 ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਾਥੀ ਮਰਹੂਮ ਕਾਮਰੇਡ ਐੱਚ ਐੱਸ ਪ੍ਰਮਾਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੇ

ਜਥੇਬੰਦੀ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸ ਯੂਨੀਅਨ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਧੀਆ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਧੀਆ ਖਾਦੇ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਾਨਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਬਣਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਦੂਸਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਨਸਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਉਥਲ ਪੁੱਥਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ, ਜਿਆਦਤੀਆਂ, ਲੁੱਟ-ਘਾਸ਼ਟ, ਨਾਇਨਸਾਫੀ, ਧੱਕੇਬੰਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਯੋਧਾ ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੂਸਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪਲਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ।

ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 1963 ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਾਥੀ ਮਰਹੂਮ ਕਾਮਰੇਡ ਐੱਚ ਐੱਸ ਪ੍ਰਮਾਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੇ

ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਨਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਆਗੂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਨਾ ਮੁਮਕਨ ਹੋ ਜਾਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਰਹਾਇਸ਼ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ (ਐਲਿਜ਼ੇਂਡਰ ਫ਼ਿਸ਼ਜ਼)-ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਹੋਲਡ ਸਾਇੰਸ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ 2026 ਦਾ ਆਗਮ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਵੇਂ ਟੀਚਿਆਂ ਦੇ ਅਹਿਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੇਨੇਟ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਰਾਜੀਵ ਸੂਦ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਲਾਸਿਤ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਸੂਦ ਨੇ ਸਾਲ 2025 ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਸਿਹਤ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਖੋਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਨਕਾ ਭਵਿੱਖਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਹੋਲਡ ਸਪੈਕ ਮਾਡਲ' ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ, ਨਵੇਂ ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵਰਗੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੋਧ ਮੰਗੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਸੂਦ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਿਜ਼ਨ ਸਾਥੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ, ਫਿਰ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਹਿੱਤ ਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਨਿੱਜੀ ਤਰੱਕੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨਿਰਬਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਾਂਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ-ਸੁਧਰੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਲਾਭਦਾਇਕਤਾ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਡਾ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਮਨੋ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡਾ. ਨੀਤੂ ਕੁੰਦਰ ਜੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਟੀਮ ਵਰਕ ਤੇ ਸਮਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ।

ਬਰਸਟ ਵੱਲੋਂ 5 ਕਰੋੜ 57 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਸਮਾਣਾ (ਗੁਰਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬੱਲ)-ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਤਾ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਮੰਤਰੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ ਬਰਸਟ ਵੱਲੋਂ ਲਗਭਗ 5 ਕਰੋੜ 57 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਿਖੇ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰਸਟ ਵੱਲੋਂ ਰਿਫ਼ਤ ਕੰਟੇਰ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸੜਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਗੰਜਮਾਜਰਾ ਵਾਲਿਆਂ ਬੇੜੀ ਮੱਲਾ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰਦਾ। ਸਾਹਿਬ, ਪੇਂਡੀ ਮੱਲਾ ਤੇ ਗੰਜਮਾਜਰਾ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਲੰਬਾਈ ਕਰੀਬ 7.35 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਲਗਭਗ 5 ਕਰੋੜ 57 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ 10 ਫੁੱਟ ਤੋਂ 18 ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਰਸਟ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਇਸ ਸੜਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ 10 ਫੁੱਟ ਤੋਂ 18 ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਚੰਗੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸੀ.ਐਮ. ਫਲਾਇੰਗ ਸਕ੍ਰੀਨ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਦਸਤ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਵਪਾਰੀਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਆਮ ਜਨਤਾ ਲਈ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਥਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਮਿਲੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਸਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਲਕਾ ਸਮਾਣਾ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 9 'ਚ ਇੰਟਰਲਾਕ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਇਆ

ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਭਾਰਦਵਾਜ)-ਵਿਧਾਇਕ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਵੱਲੋਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 09 ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਲਾਕ ਟਾਈਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਵਿਧਾਇਕ ਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਲਾਭਦਾਇਕਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਹਿ ਪੱਧਰ ਹੇਠ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਫ਼ਤਹਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੂ ਵਿਕਾਸ ਪੱਖੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਂਸਲਰ ਹਰਦਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਸਾਡੇ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੀਰ ਸੋਢੀ ਦੇ ਵਾਰਡ 09 ਵਿਖੇ ਕਰੀਬ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਸਤੇ ਦੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਏਰੀਆ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕਨੈਕਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਪਾਲ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਮੱਸਿਆ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਜਲਦ ਹੀ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਟਰਿਪੁਰਵੇਲ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਆਈ ਟੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਵਿਧਾਇਕ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗਿੱਲੇ ਕੂੜੇ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਖਾਦ ਘਰਾਂ 'ਚ ਵੰਡੀ

ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ (ਅੰਬੜਾ)-ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਅਫ਼ਸਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕੋਲ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਗਿੱਲੇ ਕੂੜੇ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਖਾਦ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸੈਕਟਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਲਾਹੀ ਗਈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਗਿੱਲੇ ਕੂੜੇ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੈਨੇਜ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜ਼ੀਰੋ ਵੈਸਟ ਹੋਮ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੀ ਐਫ਼ ਸਮਾਜ ਮਨੀਵੇਰਨ ਗੀਤਾ ਰਾਣੀ ਤੇ ਗੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਗਾਜ਼ ਸਨ।

ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੂਟ, ਜੁਹਾਬਾਂ, ਕੰਬਲ ਵੰਡੇ

ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ (ਦਰਸ਼ਨ ਜਿੰਦਲ)-ਮਾਤਾ ਸੁੰਦਰੀ ਗੁੱਪਤ ਆਫ਼ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸੀ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ, ਸਟਾਫ਼ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਵਾਰਾਂ ਲਈ ਗਰਮ ਕੰਬਲ, ਕੱਪੜੇ, ਜੁਹਾਬਾਂ ਤੇ ਸ਼ੂਟਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਗਿਆ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੁਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਐਮ ਡੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮੂਹ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੱਧਰ ਧਰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਕਾਰਨਗੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਤੇ ਜ਼ਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਤਵੱਕੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਮੂਹ ਕਾਰਜ ਫਿਰਪ ਆਸ਼ਰਮ ਮੰਡ ਮੰਤਰੀ ਸੋਚਾਲਕ ਡਾਕਟਰ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਭੱਟਾ ਘੁੰਮਣ ਕਲਾਂ ਤੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਸੁਧ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ 'ਫਿਰਪ ਆਸ਼ਰਮ, ਮੇੜ ਮੰਤਰੀ, ਘੁੰਮਣ ਕਲਾਂ' ਅਤੇ ਹਰਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨਪੁਰਾ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਟੀਆਂ ਉਪਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਦਮੀ ਲੋਭ ਤੇ ਭੁੱਗੀ ਪੈਂਡੀ ਰਾਮਪੁਰਾ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮ ਕੰਬਲ, ਕੱਪੜੇ, ਜੁਹਾਬਾਂ ਤੇ ਸ਼ੂਟ ਵੰਡਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਾਘਾ ਤੇ ਦੀ ਪਿੰਡਰ ਸਟਾਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕੰਵਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ।

ਪਾਵਰਕਾਮ ਟਰਾਂਸਕੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ)

ਪਾਵਰਕਾਮ ਟਰਾਂਸਕੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਏ.ਆਈ.ਟੀ.ਯੂ.ਸੀ.) ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਤੇ ਉਪਨਗਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੇ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੇਲ ਨਾਹਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ਹਿਰ ਨਵੰਬਰ ਸਿੰਘ ਹਾਲੀਵਾਲ ਯਾਦਗਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਤੀਸ਼ ਲੁੱਥਾ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਸ਼ਟਰੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਦਿਵਸ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਪਾਵਰਕਾਮ ਟਰਾਂਸਕੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਏ.ਆਈ.ਟੀ.ਯੂ.ਸੀ.) ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਬੱਲ ਤੇ ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਸਰਕਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸੂਬਾਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਸਮੂਹਕ ਸਮਾਰੋਹ ਨਾਲ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਫਿਰੋਪੀ, ਕਿਸਾਨ ਫਿਰੋਪੀ, ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਫਿਰੋਪੀ, ਰਕਾਬਗੀ ਫਿਰੋਪੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ

ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪਿਆਵਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਦਿਵਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਖਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੂਬਾਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਰਿੰਦਰ ਬੱਲ ਤੇ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਘਾ, ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਭੱਡ, ਡਿਪਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨਾਹਰ, ਸਕੱਤਰ, ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਰਕਲ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਹਾਲੀਵਾਲ ਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ

ਨਿੱਘੀਆਂ ਬੁੱਝ-ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸਮੂਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਚੋਣਵੀਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਾਲ 2026 ਦਾ ਕੈਲੰਡਰ ਸਮੂਹਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 70 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਸਾਰੇ 20 ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਰਕਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 5100 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸੂਬਾਈ, ਸਰਕਲ ਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਮਹਿਮਾਨਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸਬੇਦਾਰ ਮਾਹਲਾ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਲੀਡ ਨਾਲ ਜਿਤਾਵਾਂਗੇ : ਸੁਖਬੀਰ ਬਰਾੜ

ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ (ਮਨੀ ਸਿੰਗਲਾ)-ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਜ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਬੇਦਾਰ ਤੀਬਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਾ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਲੀਡ ਨਾਲ ਜਿਤਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੇਦਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੂਧਾ ਬਰਾੜ ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ, ਅਮਨ ਚੰਨੂਵਾਲਾ, ਜੱਗਾ ਕੋਟਲਾ ਤੇ ਰਗਨਾ ਨਾਮਿਆਣਾ ਨੇ ਮਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੇਦਾਰ ਤੀਬਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਾ ਇੱਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ, ਲੋਕਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਆਗੂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਭਾਨਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰ ਵਰਗ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲਿਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਬੇਦਾਰ ਮੈਂਬਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਯੂਥ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਾ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ

■ ਸੁਖਜੀਤ ਮਾਹਲਾ ਨੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ

ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ, ਸੰਭਾਨਤ ਕਲੱਪ ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਹਲਕੇ ਦਾ ਯੂਥ ਵਰਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਾਬਿਲ-ਏ-ਤਾਹੀ ਹਨ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹਲਕੇ ਦਾ ਹਰ ਵਰਗ ਸਬੇਦਾਰ ਤੀਬਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਾ ਤੇ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਭਗੋੜਾ ਤੇ ਨਜ਼ਾਇਬ ਸ਼ਰਾਬ ਸਮੇਤ 2 ਕਾਬੂ

ਮਾਭੀਵਾਦਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੇਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਪ ਰਾਏ)-ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ 2 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭਗੋੜਾ ਕਰਾਏ ਤੇ ਨਜ਼ਾਇਬ ਸ਼ਰਾਬ ਸਮੇਤ 2 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਗੜ੍ਹੀ ਤਰਖਾਣਾ ਖਿਲਾਫ਼ 26-10-2021 ਨੂੰ ਐਨਫ਼ੀਪੀਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਮੁੜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਗੋੜਾ ਕਰਾਏ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ ਤਰਖਾਣਾ ਵਿਖੇ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਟੇਦਾਰ ਸ਼ੇਖਰੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਦਸ਼ਮੇ ਮਾਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਰੋਡ ਬੇਟ ਨੇੜੇ ਗੜਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੇ ਸੂਝਣਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਮਾਈਵਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਰਾਏਪੁਰ ਬੇਟ ਨਜ਼ਾਇਬ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਝੋਂ ਸਮਾਜੀ ਸ਼ਰਾਬ ਲਿਆ ਕੇ ਇੱਥੇ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਫ਼ਾਇਮਾਨੀ ਕਰ ਕਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਉਸ ਵੱਲੋਂ 11 ਬਰਨਾਂ ਨਜ਼ਾਇਬ ਸ਼ਰਾਬ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਐਤਵਾਰ 11 ਜਨਵਰੀ, 2026 | 2

ਗੁਲਨੀਤ ਖੁਰਾਣਾ ਦੀ ਡੀ ਆਈ ਜੀ ਵਜੋਂ ਪਦ-ਉਨਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਦਲੇਰੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ : ਰਿਸ਼ੂ, ਪਵਨ

ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ (ਮਨੀ ਸਿੰਗਲਾ)- ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਐੱਸ ਐੱਸ ਪੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਏ ਚੁੱਕੇ ਗੁਲਨੀਤ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਦਲੇਰੀ ਤੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਯੂਥ ਅਗਰਵਾਲ ਸਭਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਸ਼ੂ ਅਗਰਵਾਲ ਤੇ ਯੂਥ ਅਗਰਵਾਲ ਸਭਾ ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਵਨ ਗੋਇਲ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਗਾ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਐੱਸ ਐੱਸ ਪੀ ਗੁਲਨੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਅਪਰਾਧ 'ਤੇ ਨਕਲ ਬੰਨਣ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰਾਲੇ ਐੱਸ ਪੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਯਾਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਲਨੀਤ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਸਿਫ਼ਤ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ, ਸਗੋਂ ਪੁਲਸ ਤੇ ਜਨਤਾ ਦਰਮਿਆਨ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਗੁਪਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਐੱਸ ਐੱਸ ਪੀ ਵਜੋਂ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਗੁਲਨੀਤ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੁਲਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਈ ਸੇਵਾਦਰਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਧੀ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਹਿੰਮ, ਗੰਗਸਟਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਤੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਰਹੇ। ਗੁਲਨੀਤ ਖੁਰਾਣਾ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਨਿਡਰ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਮੌਦਨਦਸ਼ ਰੱਖਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਦ ਉਨਤ ਕਰਕੇ ਡੀਆਈਜੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਸਿਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਪੁਲਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਹੋਇਹ ਪਦ-ਉਨਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ, ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰਪਣ ਤੇ ਬੇਦਾਗ਼ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਸ਼ੂ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਵਨ ਗੋਇਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਲਨੀਤ ਖੁਰਾਣਾ ਵਰਗੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਦ-ਉਨਤੀ ਨਾਲ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਤਨਮਾਧਾਂ 'ਤੇ ਸੁਬਾਨੀ ਦੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਡੀ ਟੀ ਐੱਫ ਵੱਲੋਂ ਨਿਦਾ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ)-ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਭਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਫਿੱਡਿੰਗ ਪਿਟਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤਨਮਾਧਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹੱਥ ਖੱਥ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਡਿਮੈਕ੍ਰੇਟਿਕ ਟੀਚਰਜ਼ ਫ਼ਰੰਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਪਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਲੀਆ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਰਨਦਾਸ, ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਝੋਂਡਾ, ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਅਨਦੀਪ ਮਾਝੀਕ, ਵਿੱਤ ਯੂਥ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਮਾਧਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਤੇ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਬੁਝਾਨੀ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਨਮਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਰੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ੀਬਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਤਨਮਾਧ ਤਨਮਾਧਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਨੌਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਭਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਕੂਲ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਅਭਾਵਿਗੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਨਮਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਰੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਟੱਟਣ ਤੇ ਬੈਂਕ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਤਨਮਾਧਾਂ 'ਤੇ ਸੁਬਾਨੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਮਾਧਾਂ ਦਾ ਰੇਗੂਲਰ ਹੱਦ ਭੁਗਤਾਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਸਬੇਦਾਰੀ ਭਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੰਯੁਕਤ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਰਵੀਪ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਣੀਆਂ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਭਗਤਾਂ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਪਕ ਮਿੱਤਲ, ਮਧੂ ਬਾਲਾ, ਮਮਤਾ ਕੌਸ਼ਲ ਆਦਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

15 ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਲਾਮਬੰਦ

ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ (ਅੰਬੜਾ)-ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਧਰਮਕੋਟ ਰੋਡ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬਚਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਹਲਕਾ ਧਰਮਕੋਟ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਠਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਤ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿੰਡ ਤਖਤਪੁਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਾਧੀ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਜੱਥੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ 15 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸਬੇਦਾਰ ਤੀਬਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਭੰਗਰ

ਨਵਾਂ ਜਮਾਨਾ

DAILY NAWAN ZAMANA • SUNDAY, 11 JANUARY, 2026 ਜਲੰਧਰ

ਕੀਮਤ/PRICE : 5.00 ਰੁਪਏ Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਸਰਕਾਰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ : ਮਾਨ

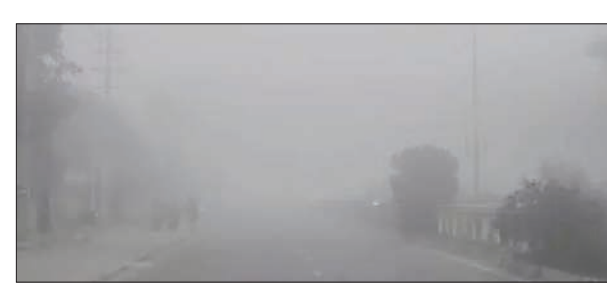
ਬਠਿੰਡਾ (ਪਰਵਿੰਦਰ ਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਲਗਭਗ 90 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵੱਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਤਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਮੁਲਤਾਨੀਆ ਰੇਲਵੇ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ (ਆਰ.ਓ.ਬੀ.) ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਰੇਲਵੇ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੇਵਾਂ ਪੁੱਜੇਕਦਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਟ੍ਰੈਕਿੰਗ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੁਲਤਾਨੀਆ ਆਰ.ਓ.ਬੀ. ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕੱਠੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਉਦਘਾਟਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੇਲਵੇ ਜੰਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਈਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਅੱਬਾਲਾ, ਦਿੱਲੀ, ਸਿਰਸਾ ਅਤੇ ਬੀਕਾਨਰ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬਣਿਆ ਮੁਲਤਾਨੀਆ ਪੁਲ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਕਾਰਨ, ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪੁਲ ਦੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੰਸ਼ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵਾਂ ਮੁਲਤਾਨੀਆ ਆਰ.ਓ.ਬੀ. 38.08 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲੰਬਾਈ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ 23 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 34.5 ਫੁੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨਗਰ ਵਿਖੇ 50.86 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਰੇਲਵੇ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪੁਲ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 650 ਮੀਟਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ 31 ਫੁੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਸਵਿੱਟਸ ਰੋਡ ਨੂੰ ਵੀ 18 ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵਧਾ 33 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਚੌੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਲਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਠੰਢੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਪੰਜਾਬ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਠੰਢੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਠੰਢ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਠੰਢ 'ਚ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਠੰਢੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਸੰਘਣੀ ਹੁੰਦ ਲਈ ਯੈਲੋ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 10 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸੰਘਣੀ ਹੁੰਦ, 5 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀਤ ਲਹਿਰ ਅਤੇ 6 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਠੰਢੇ ਦਿਨ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਠੰਢੀ ਹੁੰਦ ਵਿਚ ਢਕੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ

ਠਰ ਗਈ ਰਾਜਧਾਨੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤੀ ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 4.2 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਤਾਪਮਾਨ ਨਾਲੋਂ 2.7 ਡਿਗਰੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ 2024 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਠੰਢੀ ਸਵੇਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਠੰਢਾ ਦਿਨ 15 ਜਨਵਰੀ 2024 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 3.3 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੱਕ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸੀਤ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਸਟੇਸ਼ਨਵਾਰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਬਦਾਵਰਜਾ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 4.2 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਰਿਹਾ।

ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਪੀੜਤ ਵੱਲੋਂ ਸਪੀਕਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਜਲੰਧਰ : ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ 1986 ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੇ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਵਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 39 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ 2 ਫਰਵਰੀ 1986 ਨੂੰ ਪੰਜ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਅਰਗਨ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਸ਼ੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਧੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ 4 ਫਰਵਰੀ 1986 ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਕਰੇ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਨੇ ਅਨੁਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 39 ਸਾਲ ਬੀਤਣ 'ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ

ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਪੀਕਰ

ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਨੂੰ 'ਮੁਸ਼ਕਲ ਰਾਹ' 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਘੁਰਕੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਬਾਰੇ 'ਕੁਝ ਕਰਨ' ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਉੱਥੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਣਗੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਵਜੋਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਡੋਨਾਲਡ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 500 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤੀ ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੋਚਾ ਸੋਚੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸਖ਼ਤ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ

ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੂਸੀ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਪਟਰੋਲੀਅਰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਮਾਲਕੀ' ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਹੀ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੋਂਟ ਚੌਕੀਆਂ (ਵਿਡੀਅਲਜ਼) ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ, ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਕਾਤਲ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਫਜ਼ੂਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਦਿੱਸਾ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੱਸਦਿਆਂ 35 ਗੈਰ-ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ 31 ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਰਜੀ ਗਠਜੋੜ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਰਜਾ ਫੰਡਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਸਥਾਵਾਂ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਪੀਕਰ ਖੜਾ, 3 ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਵਿਜੇਂਦਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿੱਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਕਪਿਲ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਅੰਦਰ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਸ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. (ਸਾਈਬਰ ਕਾਈਮ) ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪੁਲਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 'ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ' ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ

ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਦਨ ਦੀ ਮਹਿਅਦਾ ਨੂੰ ਨੋਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿੱਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਕਪਿਲ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਈ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੀ ਨੱਤਾ ਆਤਿਸ਼ੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਨੌਵੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਦੇ 350ਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਮੰਗਲਾਨੀ ਸਭਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਕਲਿੱਪ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ ਮੰਗਲਾਨੀ ਸਭਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਕਲਿੱਪ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਡਿਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਛੇਤੀਵਾਨੀ ਵੀਡੀਓ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜਲੰਧਰ : ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਢ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਰਦੀ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਾ 5 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੋਟ-ਬਸੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘਰੇਲੇ ਲੋਕ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਬਾਹਰ, ਫਲਾਈਓਵਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸੌ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਟ ਬਸੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਦਮਰੀਆ ਅੰਡਰਬ੍ਰਿਜ ਹੇਠਾਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 20 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਰੋਟ ਬਸੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਲੱਗਪੱਗ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਗਮ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਜੂਦਗੀ 29 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਥੇ ਰੁਕੇ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ੀਰੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਰੋਟ-ਬਸੇਰੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਹਰ ਸੌ ਰਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

ਬੇਘਰਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਏ ਰੈਣ ਬਸੇਰੇ

ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਈ ਡੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੋਲਕਾਤਾ : ਕੋਲਕਾਤਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਐਨਫਰੰਟਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਬਿਤਾ 'ਤੇ 'ਤੇ ਆਈ-ਪੀ ਏ ਸੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਜੈਨ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਫਰਮ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ ਸਟਰੀਟ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜੈਨ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਟੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੀ ਸੀ ਟੀ ਵੀ ਫੁਟੇਜ ਤੇ ਡੀ ਵੀ ਆਰ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ; ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫਿਅਾਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਗਰਭਵਤੀ ਕਰੋ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਤੁਸੀਂ ਅਕਸਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਜੋਬ ਆਫਰ ਦੇਖਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ 'ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰੈੱਟ ਜੋਬ ਸਰਵਿਸ' ਦੇ ਨਾਂਅ ਹੇਠ ਅਜੀਬ-ਗਰੀਬ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਸਕੇਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਕੇਮ ਤਹਿਤ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗਰਭਵਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਲੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰੈੱਟ ਜੋਬ ਸਰਵਿਸ' ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕੋਈ ਅਸਲ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸੋਗੰਠਿਤ ਜਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਠੱਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੈਸਪੁੱਕ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਰਸ਼ੂ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਵੀਡੀਓ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨੌਕਰੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਮਰੱਬ ਅਮੀਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਬੀ ਬੀ ਸੀ ਦੀ ਹਿਪੋਟਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵੇਸ਼ਕੀ ਵੀਡੀਓ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਇਸ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ 33 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗਰਭਵਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਲੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰੈੱਟ ਜੋਬ ਸਰਵਿਸ' ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕੋਈ ਅਸਲ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸੋਗੰਠਿਤ ਜਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਠੱਗੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੈਸਪੁੱਕ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੇ ਰਸ਼ੂ ਤੋਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ : ਬੰਤ ਬਰਾੜ

ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ : ਰਾਣਾ ਵਿਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ)-ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਉਰਮ ਸਿੰਘ ਮੋਸੀਅਲ ਟਰੇਡਰ (ਰੀਜ਼) ਪੰਜਾਬ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨੇਟ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਬਾਬਾ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਟਿੱਬਾ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਆਰਜਾ ਪੁਰਨ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਸਹਿਤ ਲੋਕ-ਸੇਵਾ

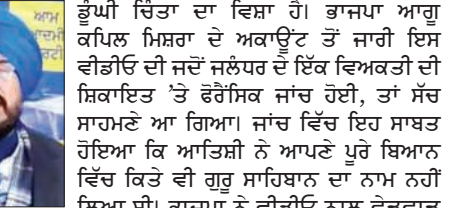
ਅੱਜ-ਨਾਮਾ
ਭੜਕਦਾ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਫੇਰ ਟਰੰਪ ਸੁਣਿਆ, ਦਬਕਾ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਰਿਹਾ ਈ ਮਾਰ ਬੋਲੀ।
ਵਾਧਾ ਟੈਰਿਫ ਦਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਰ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਹਿੰਦਾ ਏ ਹੋਰ ਵੀ ਪਾਉਗਾ ਭਾਰ ਬੋਲੀ।
ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਠੋਕਵਾਂ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ, ਲਿਖ ਕੇ ਬਿਆਨ ਉਹ ਛੱਡਦੇ ਸਾਰ ਬੋਲੀ।
ਉਸ ਦੇ ਦਬਕੇ ਦੀ ਪਾਂਕ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਛੱਡੋ ਜੀਹਨੇ ਨਹੀਂ ਮਿੱਤਰ ਤੇ ਯਾਰ ਬੋਲੀ।
ਬੁੜਬੁੜ ਬੈਠੇ ਆ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਰੁੱਝੇ, ਆਪਣੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਟਹਿਕਦੇ ਈ।
ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣ ਜੋਗਾ, ਓਧਰ ਵੱਲ ਝਾਕਣ ਵੀ ਲੱਗੇ ਤ੍ਰਿਕਦੇ ਈ।
-ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂ

ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਈ ਡੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ

ਕੋਲਕਾਤਾ : ਕੋਲਕਾਤਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਐਨਫਰੰਟਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਬਿਤਾ 'ਤੇ 'ਤੇ ਆਈ-ਪੀ ਏ ਸੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਜੈਨ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਫਰਮ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ ਸਟਰੀਟ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜੈਨ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਟੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੀ ਸੀ ਟੀ ਵੀ ਫੁਟੇਜ ਤੇ ਡੀ ਵੀ ਆਰ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ; ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫਿਅਾਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਗੰਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ : ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ/ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਗੁਰੂਆਂ, ਸੰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਰਮ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਹੁਣ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗਿਰ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਘਟੀਆ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ 'ਆਪ' ਆਗੂ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੀ ਆਗੂ ਆਤਿਸ਼ੀ ਦੀ ਜੋ ਇੱਕ ਭੂਠੀ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਹ

ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਘਟੀਆ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰੜੇ ਹੱਥੀ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸੱਚ ਜਾਂਚੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੌਮਕਾਇ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ, ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ, ਸਾਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਪਰ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ

ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਚੱਲੇ ਪਿਤਾ ਸਮੇਤ 4 ਦੀ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਮੌਤ

ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ : ਦਸੂਹਾ-ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਤੜਕਸਾਰ ਅੱਡਾ ਦੋਸਤਕਾ ਵਿਖੇ ਕਾਰ ਤੇ ਬੱਸ ਦਰਮਿਆਨੀ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਸਬਾ ਦੌਲਤਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚਲੇਟ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਰਹੇ ਪੁੱਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਕਾਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਛੱਡਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 3 ਹੋਰ ਪਰਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਰੀਬ 6

ਵਜੇ ਅੱਡਾ ਦੋਸਤਕਾ ਕੋਲ ਦਸੂਹਾ-ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸੰਘਣੀ ਹੁੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਸੂਹਾ ਤੋਂ ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਪਠਾਨਕੋਟ ਡੀਪੂ ਦੀ ਪਠਨਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰ ਦੀ ਟੱਕਰ ਹੋ ਗਈ। ਟੱਕਰ ਇੰਨੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰ ਦੇ ਪਰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਵਾਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (45) ਪੁੱਤਰ ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ (46) ਪੁੱਤਰ ਦੋਸਤਕਾ, ਬ੍ਰਿਜ ਕੁਮਾਰ (38) ਪੁੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ (45) ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਾਰੇ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਚਲੇਟ (ਦੌਲਤਪੁਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦੇ 1

• ਬਾਕੀ ਸਫਾ 4 'ਤੇ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰਾਂਗੇ : ਦੁੱਗਲ

ਮੰਗਲ ਕਲਾਂ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਵਜ਼ੀਦਕੇ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਲੌਹਗੜ੍ਹ)-ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਹਾਤੀ ਤਰਨਨੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁੱਗਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਣ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁੱਗਲ ਨੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣ, ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਾਢੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਧੁਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੁੱਗਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਉਹ ਧੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਨੇ ਵੰਡੀਆਂ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ

ਮੁੱਖ (ਰਫ਼ਾਪਲ ਸਿੰਘ ਸੇਧੂ)-ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਪਿੰਡ ਭੇਮੀਵਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਥਾ (ਨੌਬਤ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੁਖੀ ਵਿਖੇ ਸਿਲਾਈ-ਕਵਾਈ ਤੇ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ ਦੇ ਚਲਾਏ ਹੋਏ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿੱਚ 50 ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੈਂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕੌਰਸ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਕੌਰਸ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਕੌਰਸ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕੌਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਸਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ ਦੀਆਂ ਕਿੱਟਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰਗਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਰੀ ਹਰਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚੋਚ। ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਰੀ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਿਲਾਈ, ਕਵਾਈ ਤੇ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਲਾਈ, ਕਵਾਈ ਤੇ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ ਦਾ ਕੌਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਆਪਣਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁਦ ਚਲਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਨੂੰ 11 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਸਟੇਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਰਸ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਵੀ ਲੱਗ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣਾ ਬੁਟੀਕਾ ਤੇ ਪਾਰਲਰ ਵੀ ਚੱਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਕਲੱਬ ਨੂੰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਲੋਨ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਨੂੰਹ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ

ਬੰਡਿਤਾ (ਰਾਜੀਵ ਗੋਇਲ)-ਸਰਕਲ ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬਲ ਕੁਮਾਰ ਬੋਧੀ ਸਿੰਗਲਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਰਿਵਾਰਕਮਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਇਕਲੌਤੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੱਢ ਵਿੱਚ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੰਗਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰਹ ਤੇ ਧੀ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਆਏ ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੇ ਘਰੇਲੂ ਕਲੱਬਾਂ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੱਤ ਕੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੇਗਾਨਾ ਪਨ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਨਾ ਕਤਰਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਹੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਧੀਆਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਪਤਾਸ ਘੱਟ ਹੋਣ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਧੀ ਸਿੰਗਲਾ ਦਾ ਸਪੁੱਤਰ ਤੁਣ ਸਿੰਗਲਾ, ਰਾਧੇ ਸ਼ਾਮ, ਵਿੰਦਰ ਬਾਂਸਲ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਧੁੱਨਾ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਰ ਵੀ ਲੋਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੁਭਮ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਰਾਜਾ ਵਡਿੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਧੂਰੀ (ਮੰਜਿਤ ਗਰਗ, ਮਨੋਹਰ ਸੱਗੂ, ਬਿਨੀ ਗਰਗ)-ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਚੰਨੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਧੂਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਸੁਭਮ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵਡਿੰਗ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਤੂ ਹੋ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖੀ ਹਦਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ। ਸੁਭਮ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਲਕਾ ਧੂਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਜ ਬਾਗੀ (ਪਿੰਡ ਕਾਕਰੀ), ਰਮਜੀਤ ਕੌਰ (ਧੂਰੀ ਪਿੰਡ), ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ (ਪਿੰਡ ਫਰਵਾਹੀ), ਨੇ ਨਾਲ ਲੱਗੇ (ਪਿੰਡ ਗੁੰਝਵਾਲ) ਤੇ ਗਰਜ ਸਿੰਘ (ਵਿੰਡ ਬਾਲੀਆਂ) ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਵਡਿੰਗ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਾ ਵਡਿੰਗ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਾਪਟਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਲਕਾ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਡਿੰਗ ਨੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜੁਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਪਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸੀਲ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੈਕਿੰਗ ਮੁਹਿੰਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਤਸ ਸਾਹਿਬ (ਸ਼ਮਿੰਦਰਪਾਲ, ਪੁਸ਼ਾ)-ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਚਰਿਤ ਅੱਜ ਅੱਜ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਭਿਮੰਨਿਊ ਰਾਣਾ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ ਦੀ ਰਹਿਮਤਪੁਰੀ ਹੇਠ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸੀਲ ਸਰਚ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਾਟਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਕਾਬੰਦੀਆਂ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਫਿਰਕੇ ਸਾਂਝੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਲੱਖੀ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਲਗਭਗ 110 ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ.ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਇਥਾ ਹੋਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੁਕਤ ਦੀ ਕਿ ਸਰਹੱਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਸੀਲ ਚਲਾਉਣ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਵਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਟਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨੇੜਲੇ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ।

14 ਗ੍ਰਾਮ ਹੋਰੇਇਨ ਸਮੇਤ 3 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ, ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਵਿਰੋਧਪੁਰ (ਅੰਬਕ ਸ਼ਰਮਾ)-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਰੋਧਪੁਰ ਵਿਖੇ ਗਸ਼ਤ ਤੇ ਚੈਕਿੰਗ ਦੌਰਾਨ 14 ਗ੍ਰਾਮ ਹੋਰੇਇਨ ਸਮੇਤ 3 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਵਿਰੋਧਪੁਰ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗਸ਼ਤ ਦੌਰਾਨ ਕਾਬਿਤ ਉਰਫ ਅੰਬਕ ਪੁੱਤਰ ਸੋਨੀ ਵਾਸੀ ਬਸਤੀ ਆਵਾ ਵਿਰੋਧਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਕੋਲ 9 ਗ੍ਰਾਮ ਹੋਰੇਇਨ ਬਰਾਨ ਕੀਤੀ। ਥਾਣਾ ਕੋਟ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵਲੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਲਾਈਟਾਂ ਵਾਲੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਤਾਂ ਇਥੇ ਦੌਰਾਨ ਥਾਸ ਮੁਖਬਰ ਨੇ ਇਕਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੰਪੀ ਉਰਫ ਖੇਡੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਖਬਰ ਵਾਸੀ ਗਵਾਲ ਟੋਲੀ ਫਿਰੋਜਪੁਰ ਕੋਟ, ਜੋ ਹੋਰੇਇਨ ਖੇਪਣ ਦਾ ਆਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਕਤ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਫੜ ਪਾਸ ਹੋਰੇਇਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਗਾਰਕਾ ਦਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁਣੇ ਡਾਪੋਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਪਾਸ ਹੋਰੇਇਨ ਗਸ਼ਤ ਸਿਧ ਪੁੱਤਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੱਲਾਂਵਾਲਾ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 10 ਵੇਖ ਕੇ 2 ਗ੍ਰਾਮ ਹੋਰੇਇਨ ਬਰਾਨ ਕੀਤੀ। ਥਾਣਾ ਮੱਲਾਂਵਾਲਾ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਮੇਤ ਸਾਥੀ ਕਮਰਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਗਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਜਦ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਮਾਨਪੁਰ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਇਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਵੇਤ ਸਿਧ ਪੁੱਤਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮੱਲਾਂਵਾਲਾ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 10 ਵੇਖ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਥ ਕਰਕੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ 3 ਗ੍ਰਾਮ ਹੋਰੇਇਨ ਬਰਾਨ ਹੋਈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਚੋਈਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਪੰਨਾ 134

ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਧਰਨਾ

ਲੋਹੋਵਾਲ/ਸੰਗਰੂਰ (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸੰਘ/ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਿੰਘ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਬਲਾਕ ਚੀਮਾ, ਸਨਾਮ-1 ਤੇ ਮੁਨਕ ਦੇ ਸੈਕਟੋਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਕਈ ਸੈਕਟੋਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੱਖ ਸੌ ਲੱਖੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਜ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਟੀਚਰਜ਼ ਫਰੰਟ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਮਾਨ ਦਫਤਰ ਸੰਗਰੂਰ ਅੱਗੇ ਰੋਸ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾਤਾ ਸਿੰਘ ਨੀਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸੰਗਰੂਰ, ਵਿੱਤ ਸਕੱਤਰ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਜਸਬੀਰ ਨੰਮਲ, ਬਲਾਕ ਆਗੂ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਸਮਾਮਾਦੇਵਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਵੀ ਸੌਪੇ

‘ਤੇ ਧੱਕੇ ਲੱਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭਦਾਤਰੀ ਇਹੀ ਅਮ ਲੋਕ ਹਨ ਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥਰਗਰਾ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਨਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਕੱਟ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਸਲੀ ਹਾਕਮ ਸਮਾਮਾਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਲੁਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਰਗ ਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ

ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਿਆ ਕਰਨ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਘਬਲ ਵਿੱਚੋਂਗੀ। ਉਪਰੰਤ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ-ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੱਡ ਭੁਆਰਣ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਜਥੇਬੰਦਕ ਐਕਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰਨੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪ੍ਰੇਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਰੋਸ ਜ਼ਾਰੂਰ

ਵਿਰੋਧਪੁਰ (ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ) ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਗਜ਼.) ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਮਿਲ ਕਰਕੇ ਕਾਲੇ ਬਿੱਲੇ ਲੈ ਕੇ ਰੋਸ ਜ਼ਾਰੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵਿਰੋਧਪੁਰ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਂਦੀਵਾਲਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫਰਦ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। 17-18 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਜ ਦੀ ਮਹਿਗੀਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੀਐਮਐੱਸ ਕੰਪਿਊਟਰ ਐਂਟਰੀ ਕੋਰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਅਕਤੂਬਰ 2024 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਬਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ

ਭਲਕੇ ਕਰਨਗੇ ਕਲਮ ਛੋੜ ਹੜਤਾਲ

2-3 ਮਹੀਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਕੇ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਮੰਗ ਲਈ ਕਲਮ-ਛੋੜ ਹੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੋਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਕੱਟ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੀਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਪਨੀ ਨੇ ਸਾਲ 31-3-2026 ਕੰਮ ਬੰਦ ਦਾ ਵੀ ਮੈਸੇਜ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵਾਂ

ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵੀ, ਉਹ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਹੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਕੋਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਹੇਰੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹੀਨਾ ਦਸੰਬਰ 2025 ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਪੂਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਉਪਰੰਤ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ

12 ਜਨਵਰੀ 2026 ਨੂੰ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਭਾਟਾ ਐਂਟਰੀ ਆਪ੍ਰੇਟਰ ਕਲਮ ਛੋੜ ਹੜਤਾਲ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਆਮ ਪਬਲਿਕ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ, ਪਰਮਜੀਤ, ਅਗਮਨ, ਕਲਦੀਪ ਕੌਰ, ਰਜਨੀ ਬੇਦੀ, ਮਮਤਾ ਕੌਰ ਆਦਿ ਸਾਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਰੇਲਵੇ ਓਵਰ ਬਰਿਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਧੂਰੀ (ਮਨੋਹਰ ਸੱਗੂ, ਮੰਜਿਤ ਗਰਗ, ਬਿਨੀ ਗਰਗ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਨੀ)-ਧੂਰੀ ਵਿਕਾਸ ਮੰਚ ਦੀ ਲੱਖੀ ਦੇਰ ਬਾਮ ਮੰਚ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੰਗੀ ਚੀਫ਼ਸਾ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਨ ਗਰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਧੂਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਸੌ ਲੱਖ ਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦਿਆਂ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੰਚ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਰੇਲਵੇ ਓਵਰ ਬਰਿਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ 'ਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਅੜਚਣਾਂ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਹਲ ਰਾਮ ਮੰਤਰੀ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਦੀ ਨਿਯੋਜੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੰਚ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹੰਸ ਰਾਮ ਬਜਾਜ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਹਲਾਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ

ਸਭਾ 3 ਦੇ ਬਾਕੀ...

ਸਾਂਝਾ ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ...

ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਨਰੇਗਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਇਕੱਠਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੰਚਰਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਾਜਨ ਕਸ਼ੀਰਾਮ ਅਤੇ ਪਰੇਮ ਸਿੰਘ ਗਹਿਲੋਤ ਨੇ ਮਨਰੇਗਾ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨੂੰ ਪੱਥੂ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਲੇਟ ਫਾਰਮ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚਾ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਵੇਗਾ। ਭਾਰਤੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਗੁਰਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਗੋਰੀਆਂ, ਜੇ ਏ ਡੀ ਐੱਸ ਦੇ ਆਗੂ ਮਾਧੂਰੀ, ਏ ਆਈ ਐੱਸ ਦੇ ਐੱਸ ਤਾਂ ਆਰ ਐੱਸ ਭਾਗਰ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਵੋਮੈਨ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅਰਚਨਾ ਪੁਸ਼ਟਾ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਯੂਥ ਫੋਰੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹਰੀਸ਼ ਬਾਲਾ, ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੋਰੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਭਾਸ਼

ਬੇਧਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ...

ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁੱਖੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰਕ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਘੱਟ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਾਰਨ ਵੀ ਕਈ ਲੋਕ ਉੱਥੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਅੰਗਦਾ ਦੱਸਣ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਕਾਲੋਨੀ ਨੇੜਲੇ ਹੋਣ ਬਸੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜ-ਛੇ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉੱਥੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਜਦ ਕਿ ਬਾਡੀ ਸੇਫ ਦੇ ਹੋਣ ਬਸੇਰੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਰਜਨੀਤ ਭੋਗਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 30-35 ਬਿਸਤਰੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਰਾਬਰ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਹਰ

ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ...

ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕਰਕੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੀ ਅੱਜ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਖਸੀਆਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਸੱਤ ਬਾਝਾ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਟਿੱਬਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਬੰਤ ਬਰਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਕੇਂਟਰਵਾਦ ਤੇ ਨਿਕਲ ਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀ ਵਧਣ ਦੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹੀ ਮਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ ਅਭਿਵਰੋਧ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੱਚ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਜਗਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੀ ਸਾਡੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਲਕਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦਾ ਅਜ਼ਾਦ ਵਿਧਾਇਕ ਰਾਣਾ ਇੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ। ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿੱਠੇ ਬਲਦੇ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੱਚ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਸਾਡੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਰੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐਮਿਤਸਰ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਬਿਥਾਏ ਪਲ ਯਾਦ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁਖਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਰੇ ਮਿਤਰ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੱਦਾ ਲਾ ਕੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਥੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਨੇ ਪ੍ਰੋਵੈਸਰ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਬਿਥਾਏ ਪਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਕਟਰ ਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਜਲੰਧਰ

ਨਾਇਬ ਮੈਂਟੀ ਐਂਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਸਾ

ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਤੁਗਲਕੀ ਫਰਮਾਨਾਂ ਦਾ 16 ਦੇ ਧਰਨ 'ਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ : ਆਗੂ

ਬਠਿੰਡਾ (ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ)-ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ, ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੋਰਚਾ, ਪੰਜਾਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੋਰਚਾ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਵਿਚਲੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਕਿਸਾਨ, ਮਜ਼ਦੂਰ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਨਵੀਨਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁੱਲ ਹਿੱਦ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਲਕਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਬੀਕੇਯੂ ਡਕੱਦਾ ਪਨਰ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰਾ, ਬੀਕੇਯੂ ਉਗਰਾਹ ਦੇ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁਝਾ, ਬੀਕੇਯੂ ਡਕੱਦਾ ਬੁਰਜ ਨਿੱਕ ਦੇ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਤੁੰਗਵਾਲੀ, ਬੀਕੇਯੂ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਗਾ, ਜਮਜੁਰੀ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਵਾਲ, ਬੀਕੇਯੂ ਮਾਲਵਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲਮੀਰ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ ਘੁੱਦਾ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੁਕਤੀ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾ ਅਮੀ ਲਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿਵੀਆਂ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਧਿਕਾਰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਨਵੰਤਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਨਗਰ,

ਦਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਡੀਟੀਐੱਫ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖੇਮੂਆਣਾ, ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ, ਪ.ਸ.ਸ.ਫ. ਦੇ ਆਗੂ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਗਹਿਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾਭੀਨੰਦ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਅਮਨਦੀਪ ਬੁਮਾਰ, ਟੀਐੱਸਯੂ ਡੇਗਲ ਦੇ ਆਗੂ ਚੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਵੇਰਕਾ ਮਿਲਕ ਪਲਾਟ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨੇਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੰਘਯੋਗ ਮੋਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰੀ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ 16 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਡੀ ਸੀ ਦਫਤਰ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਧਰਨ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਰੋਸ ਮਜ਼ਾਹਕਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਲਾਭਾਭਾਰ ਵੱਲ ਵਿਰੋਧੀ ਤੁਗਲਕੀ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਮਾਰੂ ਪਥਾਵ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ 2025, ਸੀਡ ਬਿੱਲ 2025, ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ

ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਫੂਕਿਆ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਸਤੀਸ਼ ਸਚਦੇਵ)-ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰ ਵਿਖੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵੱਲੋਂ ਵੈਨਜ਼ੁਏਲਾ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤੇ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਨੰਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੱਦੇ ਉੱਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦਾ ਪੁਤਲਾ ਫੂਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਜਮਜੁਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਵੰਤ ਜੀਧੂ, ਡਾਦਰੀ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਨੰਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ, ਇਨਕਲਾਬੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੇਂਦਰ ਪੰਜਾਬ ਆਗੂ ਕਾਮਰੇਡ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਸ ਨਾਜਾਇਬ ਤੇ ਧੱਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੈਨਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਿਕੋਲਸ ਮਾਦੂਰੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਕੀਲ ਪਤਨੀ ਸੀਲੀਆ ਵਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗਿ੍ਹਤਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ 'ਰੋਲ ਦੀ ਜੰਗ' ਤੇ ਵੈਨਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ' ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਿਆ ਸਕੱਤਰ ਪੀਟ ਹੋਰਸਪੈ 'ਤੇ ਮਹਾਂਦੋਸ਼ ਦੀ ਮੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਜਮਜੁਰੀ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਤੇ ਸਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜੰਗਬਾਜ਼, ਧੱਕਤ ਤੇ ਲੁਟੇਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੈਰਿਸ ਸਮੇਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕੁਨ ਤੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀਰਧ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਲਾਲ ਬਾਗ, ਸੁਬੋਗ ਸਿੰਘ ਸਤੀਸ਼ ਸਚਦੇਵ, ਸੁਨੇਤ, ਪਤਾਪਤਾ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਗੁਰੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗਵਿੰਦਾ, ਵਰੁਣ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜੂ ਜੀਧਰ, ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਗਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ

- ਰਾਜਪਾਲ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ 139 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ
- ਹਿੰਦੂ ਮਿਲਕ ਬੈਂਕ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਐੱਥਮ ਜਾਰੀ

ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ (ਐਲਗਜ਼ੈਂਡਰ ਡਿਸ਼ਨਾ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ)-ਬਾਬਾ ਫ਼ਰੀਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਰੈਲੀਜ਼ ਸਾਇੰਸ (ਬੀ ਐੱਫ ਯੂ ਐੱਫ ਐੱਸ), ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਕੰਸਟੀਚਿਊਟ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸ਼ਾਨ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਸ਼ਾਮਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਚਾਂਸਲਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ 139 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਦਕਿ 10 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਤੇ 11 ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਤਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜਪਾਲ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮਿਲਕ ਬੈਂਕ ਦਾ ਈ-ਉਦਘਾਟਨ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਝੰਡਾ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਐੱਥਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ (ਸੀ ਐੱਸ ਆਰ) ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਮਹਿੰਦਰਾ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬਲੱਡ ਡੋਨੇਸ਼ਨ ਵੈਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਵਿਖਾਈ ਗਈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ

ਕਾਤਰਾਂ

ਅਣਪਛਾਤੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ
ਪੂਰੀ (ਮਹਿੰਦਰ ਗਰਗ, ਮਨੋਹਰ ਸੰਘੂ)-ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਸ ਚੌਕੀ ਪੂਰੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਬਾਣੇਵਾਲ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਪੁਨਾ ਛੱਡੇ ਪਹਿਨੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਕਰੀਬ 60 ਸਾਲ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨੌਂ ਵੱਡੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਹੋਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਖਾਇਲ ਨੰਬਰ 9814524225 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਸ਼ੀਸ਼ ਅੰਤਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਸ਼੍ਰੀ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਬਾਦਵਾਜ਼ਾ)-ਅਮਾ ਆਦਮੀ ਪ੍ਰਮੋਦ ਬਾਦਵਾਜ਼ਾ ਨੂੰ ਅਮਾ ਆਦਮੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਨੌਤਾ ਅਸ਼ੀਸ਼ ਅੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਹਿਤ ਗੋਇਲ ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਕੁਮਾਰ ਲਵਲੀ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ। ਨੌਤੀ ਵਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸਿਪ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਾ ਸਲਿਸਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਸੰਬੰਧੀ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਆਰੰਭ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੀਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਬ ਰਾਏ)-ਸਥਾਨਕ ਮੇਨ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਆਰੰਭ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੰਦਰਾਜ ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 29 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਰੰਭ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਆ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਸੰਗੀਤਮਈ ਸ਼੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਭੱਲਕ ਤੋਂ

ਸੁਨਾਮ (ਅੰਬਕ ਬਾਂਸਲ, ਹਾਕਮ ਭੱਲਕ)-ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਵੇਕ ਮੇਦਰ ਹਾਸਲਾ (ਕਮਿਸ਼ਨਰ) ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਬਾਜ਼ਾ ਵਾਲਾ ਸੁਨਾਮ ਵੱਲੋਂ ਚੌਥੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ ਕਥਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਗੀਤਪੱਥਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਥਾਵਾਚਕ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਜ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣੀ ਸ਼੍ਰੀਮਦ ਭਾਗਵਤ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਲਾ ਕਰੇਗਾ। ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਕਥਾ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੰਗੀਤਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਲਸ ਪਾਤਰਾਂ 11 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਕਲਾ 12 ਤੋਂ 17 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ਾਮ 3:00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇਗੀ। 18 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਹਵਾਨ ਤੇ ਪੁਰਨੀਮਾ ਸਵੇਰੇ 8:30 ਵਜੇ, ਕਥਾ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਭੰਡਾਰਾ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਮਰਾਲਾ ਰੈਲੀ 'ਚ ਅੱਜ ਜੁੜਨਗੇ ਵੱਡੇ ਦਿੱਗਜ

ਸਮਰਾਲਾ (ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ)-ਹਾਲੀਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਬਲਾਕ ਸਮੇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਐਥਿਕ, ਪੇਂਡੂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਫ਼ਰਤਾ ਤੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹੋ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਾਥੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਰਗੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 'ਦੇਵਲਾ ਚਲੇ' ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰ ਤੋਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। 'ਰਾਣੀ' ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸਮਰਾਲਾ ਦੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹਲਕਾ ਇਚਾਰਜ ਨਿਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਕੇ ਦੇ 15-20 ਹਜ਼ਾਰ ਭਾਜਪਾ ਸਮਰਥਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੱਠ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੈਰਹੱਤਵਪੂਰਨ 'ਵੈ' ਕਿ ਨਿਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਗਈ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੇ ਬਲਾਕ ਸਮੇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਆਸ਼ੂ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ

ਐੱਸ ਕੇ ਐੱਮ ਗੈਰ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ

ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ (ਲਵਲੀ ਕੁਮਾਰ)-ਐੱਸ ਕੇ ਐੱਮ ਗੈਰ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟ ਨਾ ਲਾਉਣ 'ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਲਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬਤ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 2025 ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਿਊਬਵੇਲ ਦਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਮਹਾਨਾਂ ਦਾ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 20000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਝਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੱਦਦ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮ, ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪੁਕੜਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ੇਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਅਨ ਮੰਗਾ, ਸਬਜ਼ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਛੀਵੇ, ਮੰਗਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰਾ ਮੰਗਾ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਵੰਦ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰੋਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਫੁੱਫੜ ਤੇ ਭਤੀਜੇ ਦੀ ਕੈਂਟਰ 'ਚ ਰੱਖੀ ਅੰਗਰੀ ਤੋਂ ਗੈਸ ਚੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਮੌਤ ਫੈਕਟਰੀ 'ਚ ਤੋਲ ਭਰਵਾਉਣ ਆਏ ਸੀ ਦੋਵੇਂ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੀਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਬ ਰਾਏ)-ਗੁਰਦਾਸ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਭੱਟੀਆਂ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਕੈਂਟਰ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੌਂਕੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪਈਆਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫੈਕਟਰੀ ਰਿਵਾਇਤ ਤੋਲ ਲੈਣ ਲਈ 5 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ ਫੁੱਟ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਫੁੱਟਗਾਂਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਖੇਰਾਗੜ੍ਹ (ਯੂ.ਪੀ.), ਜਦਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਮਹਿਤਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਰਤਪੁਰ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਗਿ੍ਹਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਫੜ ਤੇ ਭਤੀਜਾ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅੱਜ ਕੈਬਿਨ ਵਿੱਚ ਮਿ੍ਤਰ ਹਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਪਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨੌਜਵਾਨ ਰਾਤ ਖਾਣਾ ਖਾ ਕੇ ਕੈਂਟਰ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਵਿੱਚ ਸੌ ਗਏ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੱਥ

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ (ਗੈਰ-ਰਾਜਨੀਤਕ) ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਭੁੱਲਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਮੰਗ ਪੱਤਰ

ਪੱਟੀ, (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੇਧੂ) -ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਗੈਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਰੋਸ ਧਰਨੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਪੱਟੀ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਂਅ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅੱਜ ਦੇ ਰੋਸ ਧਰਨੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਕੋਟ ਬੁੱਢਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਸ਼ਬਰਾ, ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਘਰਿਆਲਾ, ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਗਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਗੜੀ, ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੁੱਬਲੀ, ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਖੰਸਾ ਦੇ ਨੌਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਸੀਤੋ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਦੀ, ਸ਼ਿਵੇਂਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੰਬੂਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੋਥਲਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਖੋਲਕਰਨ ਤੋਂ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਧੂਨ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।ਸਿੱਖ ਕਮੇਟੀ ਸੰਯੁਕਤ ਮੋਰਚੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੰਜਾਬ ਸਿੱਖ ਕਮੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਕੋਟ ਬੁੱਢਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟੋਬੁੱਢਾ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਕੁਨੀ ਸੌਧ ਬਿੱਲ -2025 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਮਤਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਮੀਟਰ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਨੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।ਹੜਤ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ

20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿਖੇ ਵੱਲੋਂ ਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਾਲਕੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮੌਜੂਦ ਕਾਬਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।ਜ਼ਮਲਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਅਥਾਦਕਾਰ

ਏਕੜ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।ਕਿਸਾਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਟਰੇਡਰ ਗਰਾਨੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਮੁਕਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੀਸ ਸੋਧ ਬਿੱਲ-2025 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਸਮੇਤ 23 ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਸਵਾਮੀ ਨਾਥਨ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਐਮਐੱਸਪੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅੰਦਰ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸਖ਼ਤ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੂਚਾ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਲੱਧੂ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਗਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਗੜੀ, ਪ੍ਰਗਤ ਸਿੰਘ ਚੌਥਾ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰੀਵਾਲਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੰਗਲ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਰਗੱਲੀ ਮੰਡ, ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਠਾ, ਗੁਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰੀਵਾਲਾ, ਸ਼ਿਵੇਂਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੁਸਲਪੁਰ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਰੁਸਲਪੁਰ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗਲਾ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੀਤੋ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੀਤੋ, ਗੁਰਕੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕਪੁਰ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਹਜ਼ਾਰ ਸਨ।

ਆਤਿਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਲੂੰਧਰਿਆ : ਵਿਨੇ ਚੌਧਰੀ

ਦੀਨਾਨਗਰ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ) - ਦੀਨਾਨਗਰ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਵਿਨੇ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਤਿਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਨੇ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਆਤਿਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣਾ ਕਦੇ ਵੀ ਬਦਰਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਤਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਗੂ ਅਜਿਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਰੱਖੇ।

‘ਬੰਦ ਕਮਰਿਆਂ’ ‘ਚ ਅੰਗੀਠੀ ਬਾਲਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੋ’

ਪੱਟੀ, (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੇਧੂ) - ਸੀਤ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਡਿੱਗ ਰਹੇ ਤਾਪਮਾਨ ਕਾਰਨ ਵਧਦੀ ਠੰਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੀਤ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰਮਲ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਧੀ ਠੰਡ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਗਰਵਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਧੀ ਠੰਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਚੰਦ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀਰਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਹੀਰਟ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਕਮਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਵਿੱਚ ਗਿੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਸੁੱਕਣੇ ਪਾ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਾਲਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਕੇ ਰੋਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਮਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਵਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਕਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਤ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪੂਣੀ, ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਅੰਗੀਠੀ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਅੰਗੀਠੀ ਨੂੰ ਬਾਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੰਦ ਕਮਰਿਆਂ 'ਚ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਜਾਨਕੁਸ਼ਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹੜਤ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ

ਤਰਨ ਤਾਰਨ (ਪ੍ਰਿਤਵਾਲ ਸਿੰਘ) - ਹਰੀਕੇ ਰੋੜ ਵਿੱਚ ਹੜਤ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੜਤ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਇਕਤਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਭਾਈ ਸ਼ਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੱਧਰੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਰਾਹੀਂ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ, ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਨਾਕਾਮ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੜਤ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਕਰਮਾ ਮੁਆਫ਼ੀ, ਨੁਕਸਾਨੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕੁਪਦੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੜਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।ਜਦ ਤੱਕ ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਹੈਅੰਧਰ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗ਼ੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਤੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ।

ਪਿੰਡਾਂ/ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਡਿਵੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ

ਵਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ, (ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ) - ‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡਾਂ/ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵੇਦਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਵਿੱਚ

ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐੱਸਡੀਐਮ ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਵਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ, ਬੀਡੀਪੀਓ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡੀਐੱਸਪੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੱਕੜ, ਐੱਸਐੱਚਓ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹਲਕਾ ਸੰਗਠਨ ਇੰਚਾਰਜ, ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਲਕਾ ਯੂਥ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਮੇਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਾ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਤੇਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਡਾ. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਬੰਬੜਾ ਹਲਕਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸੰਜੀਵਨ ਵਿੰਗ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਰਪੰਚਾਂ, ਪੰਚਾਂ, ਵਾਰਡਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਆਦਿ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਈਏ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜੈਲਸ ਸ਼ਾਹ ਸੁੱਖ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਛੱਡਾ ਸਦਮਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਚਨਚੇਤ ਦਿਹਾਂਤ

ਬਿਆਸ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ) - ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਜੈਲਸ ਸ਼ਾਹ (ਆੜੂਤੀ ਰਈਆ) ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਕਿਸਾਨ ਸੈੱਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਚਾਚਾ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਡੇਰੇ ਅਚਨਚੇਤ ਇਸ ਰਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿਫਾ ਨੂੰ ਅਗਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਜੈਲਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਨਾਮਵਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ

ਨੇ ਨਮ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਭਲਾਈਪੁਰ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਨੂੰ ਯੁਵਰਾਜ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਪੀ ਸਰਪੰਚ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੀਪੀ, ਸੁਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਨੂੰ ਭਲਾਈਪੁਰ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਰੇਟਰ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਰਿੰਦਰ ਅੰਦੇਰਾ, ਸੰਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਚਾਰ ਗੰਗ, ਜੱਤੀ ਦਿੱਲੋਂ, ਸੰਜੀਵ ਆਹਿਰੀ, ਲਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਵਲੀ ਖੋਜਕੀਪੁਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਡੀ. ਏ. ਡੀ. ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਖੇਡਾਂ-2026 ਨੇ ਕਿ ਰਾਏਪੁਰ, ਫ਼ਤਿਹਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 6 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 8 ਜਨਵਰੀ ਤੱਕ ਹੋਈਆਂ, ਵਿਚ ਡੀ. ਏ. ਡੀ. ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਲਾਹੌਰ ਐਮੀਨੀਅਤਸ਼ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਿਰਦੇ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਉਮਰ ਵਰਗੇ 19 ਸਾਲ ਦੇ ਭਾਰ ਵਰਗ ਅੰਦਰ-54 ਵਿਚ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। (ਵੋਟ ਤੇ ਵੇਰਵਾ : ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਫੋਰਹਟਾ)

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਲਟਕਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰੇ : ਡੀ ਐੱਸ ਪੀ

ਪੱਟੀ, (ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੇਧੂ) -ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ ਪੁਲਸ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਸੁਚਨਾ ਕੇਂਦਰ ਪੱਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਡੀਐੱਸਪੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੁਮਾਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵਰਗ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1.6% ਡੀਏ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੇ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। 2.59 ਦਾ ਫੈਕਟਰ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ਲੈੱਸ ਸਕੀਮ ਹਾਈ ਕਰੰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਾਦੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਉਦੋਂਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਸਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਕਬੂਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਬਹਾਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਪੁੱਸ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਪਾਏ ਕਰਕੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਜੇਵਾ ਮੁਕਤ ਡੀਐੱਸਪੀ ਸਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੰਗਿਆਈ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜਿਏਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਬੱਤ 'ਚ ਭਲਾ ਹੀ ਚੰਗੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਅਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ

ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁੱਠ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਏਕਾ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੀ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਤਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਪੱਟੀ ਨੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਇੱਕ ਨੀਕ ਰਾਹ ਏਕੇ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਹੈ।ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੂਲਾ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਗਤ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਹਿਮਦਪੁਰਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਸਿਹਤ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਿਤ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, (ਜਨਕ ਮਹਾਜਨ) - ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਸਿਹਤ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਰਾਮਚੰਦਰ ਮੰਡੋਲ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ

ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਡਾਕਟਰ ਮਹੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੰਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਕਾਰਨ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਰੂਜ਼ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਹੀਬ ਸਫਾਈ ਵੀ ਰੱਖੀ

ਜਾਵੇ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁਦਰਤੀ ਖ਼ਰਾਕ ਦਾ ਹੀ ਸੇਵਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਗੈਰ ਕੁਦਰਤੀ ਖ਼ਰਾਕ ਸਾਨੂੰ ਬੀਮਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਸਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਖਾਣ ਪਾਣ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾਕਟਰ ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਠੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਸ਼ਟਿਕ ਚੌਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਲਏ ਜਾਣ, ਜਿਜਾਦਾ ਕੋਵੀਨ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨਾ ਲਏ ਜਾਣ, ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਪਰਹਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਜਾਦਾ ਟਾਇਟ ਕਪੜੇ ਨਾ ਪਾਏ ਜਾਣ, ਰਿਊਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਰੁੱਕਦਾ ਹੈ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਨਿੱਘਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਰਤਾਂ ਵਿਚ ਜਿਜਾਦਾ ਕਪੜੇ ਪਾਏ ਜਾਣ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਅਫ਼ਸਰ ਡਾਕਟਰ ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਫ਼ਸਰ ਜਸਮੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸਕਰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੀਐੱਚਸੀ ਸਰਗਲੀ ਵਿਖੇ ਵੈਕਸੀਨ ਕੈਪੇਸਿਟੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਕਰਵਾਈ : ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ

ਚੌਹਲਾ ਸਾਹਿਬ (ਰਮਨ ਚੱਢਾ) - ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟੀਕਾਕਰਨ ਅਫ਼ਸਰ-ਕਮ-ਨੌਡਲ ਅਫ਼ਸਰ ਵਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਐੱਚਸੀ ਸਰਗਲੀ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਰਿਊਮਨ ਪੋਪੀਲੀਨਾ ਵਾਰਿਸ

(ਐੱਚਪੀਵੀ) ਵੈਕਸੀਨ ਕੈਪੇਸਿਟੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈਂਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਬ-ਸੈਂਟਰਾਂ ਤੋਂ ਬੀਈਈ, ਏਐੱਨਐੱਮ ਅਤੇ ਸੀਐੱਚਓ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀਐੱਚਸੀ ਮਾਲ, ਕੋਟਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐੱਚਪੀਵੀ ਵੈਕਸੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 9 ਸਾਲ ਤੋਂ 14 ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲੇ ਰਾ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਫਤ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵੈਕਸੀਨ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਵਿਕਸ (ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦੇ ਮੂੰਹ) ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐੱਚਪੀਵੀ ਵੈਕਸੀਨ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਟੀਕਾ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਹਤ ਕਰਮੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸੈਂਟਰ, ਸਬ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਐੱਚਪੀਵੀ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮਿਥੇ ਕਰੇ 100 ਫੀਸਦੀ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੁਪਰੀਵ ਕੌਰ ਸੀਐੱਚਓ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੌਰਾਨ ਸਿਹਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐੱਚਪੀਵੀ ਵੈਕਸੀਨ ਬਾਰੇ ਵਡਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੀਈਈ ਬਲਰਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵੱਲੋਂ ਐੱਚਪੀਵੀ ਵੈਕਸੀਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਕਾਕਰਨ ਕੈਂਪਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸ ਵੈਕਸੀਨ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਬਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਹਰੂਵਾਲ ਨੂੰ ਭਾਵ-ਭਿੰਨੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, (ਰਮੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ) - ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਖ਼ਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਰੂਵਾਲ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਹਿਤ, ਡਾ. ਅਨੀਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਣੇਦਾਰ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਾਬਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਹਰੂਵਾਲ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਬਿਰਾਜੇ ਸਨ, ਨਮਿਤ ਰੱਖੇ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਪਿੰਡ ਹਰੂਵਾਲ ਵਿਖੇ ਪਾਏ ਗਏ।ਐੱਤਮ ਅਦਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਗੁ. ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਈ ਭਾਈ ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹਜੂਰੀ ਰਾਗੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਹਜੂਰੀ ਰਾਗੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੈਰਾਗਮਈ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੁਰੂਰ ਵੱਲੋਂ ਕਥਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੀਵਨੀ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅੰਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਦੀਪ

ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਫੋਟੋਪੁਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਖੁਸ਼ਹਾਲਪੁਰ, ਜਥੇਦਾਰ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਧਾਰੋਵਾਲੀ, ਜਥੇਦਾਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਮੱਥਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਖ਼ਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਬਿਰਾਜ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਖ਼ਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੇਧੂ ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਾਲ, ਰਮੇਸ਼ ਸੈਣੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰਾਸ਼ੀ ਮਿੱਲਰਜ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਰਜ, ਸਲਮਾਨ, ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ, ਡਾ. ਕਮਲ ਇੰਦਰਾਜ ਬਟਾਲਾ, ਡੀਪੀਆਰਓ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਬੀਜੇਪੀ ਆਗੂ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਰੰਤਾ, ਬੀਜੇਪੀ ਆਗੂ ਸੋਨੀ ਸੋਹਲਵਾਲੀ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਣੀਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆੜੂਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਿੰਦਾ, ਯੂਥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਸਰਕਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੈਰੋਕੇ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆੜੂਤੀ

ਮੋਦੀ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ: ਡਾ. ਅਜਨਾਲਾ

ਅਜਨਾਲਾ (ਸੁਖਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ)-ਆਏ ਦਿਨ ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਵਾਂ ਬੀਜ ਬਿੱਲ-2025 ਲਿਆ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਖੋਜ, ਪ੍ਰਸਾਰ ਤੇ ਵੰਡ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਿਉ ਕੱਟ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੀਜ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਲਕੁਨੀ ਸੌਧ ਬਿੱਲ -2025 ਪੰਜ ਕਰਕੇ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਲੇਡੀਜ਼ ਸੈਲੂਨ ਦੀ ਮਾਲਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਚਵਿੰਡਾ ਦੇਵੀ (ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਸੁੰਦਰ)–ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਇਲਾਕੇ ‘ਚ ਫਾਇਰਿੰਗ ਨਾਲ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਿਸ਼ਾਕਾ ਰੋਡ ‘ਤੇ ਸਥਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰੀ ਸੈਲੂਨ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਵਾਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਰਲਰ ਸੋਚਾਲਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰ ‘ਤੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਈ।ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਛੁਪ ਕੇ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਹਾਂ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮਲਾਵਰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭੱਜ ਗਏ।ਉਹੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਜੇ 30 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵੇਸਟਅਪ

ਨੰਬਰ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਫਿਰਤੋਂੀ ਦਾ ਕਾਲ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਕਿਸਤ ਤੋਰ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਅਦੇਸ਼ਾਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਸ ਕੋਲ ਸਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ।ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।ਇਲਾਕੇ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਲੱਗੇ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀਐੱਸਪੀ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀ ਬਰੀਕਾਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗੁੰਝਾਗਰਦੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦੇਵਾਂਗੀ।

Sibia Healthcare
Jind Road, Sangrur, Pb.
Ph: 92166-00321, 01672-241421 info@sibiahospital.com

ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ
ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ
ਸਿਬੀਆ ਹੋਲਸ ਕੋਅਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ 01.04.2020 ਤੋਂ 31.03.2021 ਤੱਕ ਆਈ ਪੀ ਡੀ ਟਰੀਟਮੈਂਟ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਰਿਜ਼ਲਟਜ਼ ਜੋ ਹਸਪਤਾਲ, ਜਿੰਦ ਰੋਡ, ਸੰਗਰੂਰ ‘ਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਜੋ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ (ਫੋਨ 98157-50405, 92166-00321) ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Capital Small Finance Bank Ltd.
MIDAS Corporate Park, 3rd Floor, 37, G.T. Road, Jalandhar-144001, Punjab, India

ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਅਤੇ ਇਨਵੇਸਟਮੈਂਟ ਆਫ ਸਕਿਉਰਟੀ ਇੰਵੇਸਟਮੈਂਟ ਐਂਟਸ, 2002 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 (2) ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ
ਹੇਠਾਂ ਦਸਾਏ ਕਰਤਬਾਂ ਅਤੇ ਗਰੰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਅਤੇ ਇਨਵੇਸਟਮੈਂਟ ਆਫ ਸਕਿਉਰਟੀ ਇੰਵੇਸਟਮੈਂਟ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ/ਕਰਤਬਾਂ ਨੰਬਰ	ਕਰਮ ਮਨੁੱਖੀ	ਗਿਣਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਕਾਰਜਾਤਮਕ
HL073611000010	Rs. 21,00,000/-	Rs. 22,25,702.80

ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕਿਉਰਟੀ: ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉਚਿਤ ਗਰੰਟਮਾਨ: ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲਮੈਂਟਰਿੰਗ ਕਰਕਾ 8 ਮਰਲਾ ਪਿੰਡ ਥੰਮਬਾਲ, ਤਹਿਸੀਲ, ਬਾਏਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਲਗੋਰਿਥਮ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 2021-22/17/1/1495 ਮਿਤੀ 09-02-2022 ਅਨੁਸਾਰ।

ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਅਤੇ ਇਨਵੇਸਟਮੈਂਟ ਆਫ ਸਕਿਉਰਟੀ ਇੰਵੇਸਟਮੈਂਟ ਐਂਟਸ 2002 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਤਹਿਤ ਵੱਧੇ ਇਸ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਦੋ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਰਕਮਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਟੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਧਾਰੀਵਾਲ, (ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ)–ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕਾ ਕਾਦੀਆਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਕਾਦੀਆਂ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਅਤੇ ਲੋਹੜੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁੱਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਬਲਾਕ ਸਮੇਤੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸਦ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਾਦੀਆਂ ਹਲਕੇ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਕਾਦੀਆਂ

ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਾਰਗ੍ਹਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ।ਗਿਆਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਬੁਲਾਈ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ 600 ਯੂਨਿਟ ਬਿਜਲੀ ਮੁਫਤ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁਹੱਲਾ ਕਲੀਨਿਕ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਰੀਜ਼ ਅਪਣਾ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ-ਵੱਖ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ।

Public Notice
I, Sanju Bala w/o Rimplejeet Singh, resident of Baba Bakala, Amritsar, have lost my 06-year old sale deed of said property situated at Baba Bakala, Amritsar having Sale Deed No. 2019-20/94/1/1499 Dt. 02-Sept-2019 in favour of Paramjit Kaur w/o Jogal Singh. Property Area is 04 marle 01 sarsai and boundaries is East- House of Gaurta Bhai West- House of Sanju Bala North- Street 22' South - Plot of Amrik Singh If any person have objection then contact Advocate Mr. Akhil Chopra (M) 9417741030 and Aadhar Housing Finance Ltd (M) 8437297767 within 7 days.

ਅਦਾਲਤੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ
ਬਾ-ਅਦਾਲਤ ਸਹਾਇਕ ਕੁਰੈਂਟਰ ਦਸ਼ਾ ਪਹਿਲਾ/ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਸ਼ਿਲਪਾ ਮਾਨਸਾ।
(ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ)
ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਰ ਪਤਨੀ ਸ਼ਿਲਪਾ ਮਾਨਸਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕਿਉਰਟੀ: ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉਚਿਤ ਗਰੰਟਮਾਨ: ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲਮੈਂਟਰਿੰਗ ਕਰਕਾ 8 ਮਰਲਾ ਪਿੰਡ ਥੰਮਬਾਲ, ਤਹਿਸੀਲ, ਬਾਏਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਲਗੋਰਿਥਮ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 2021-22/17/1/1495 ਮਿਤੀ 09-02-2022 ਅਨੁਸਾਰ।

ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਅਤੇ ਇਨਵੇਸਟਮੈਂਟ ਆਫ ਸਕਿਉਰਟੀ ਇੰਵੇਸਟਮੈਂਟ ਐਂਟਸ 2002 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਤਹਿਤ ਵੱਧੇ ਇਸ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਦੋ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਰਕਮਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਟੁੱਟ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੇ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਕਿਉਰਟੀਏਜ਼ਮੈਨ ਐਂਡ ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਾਨਿੰਨੀਐਲ ਐਂਟਸ ਨੇ 29.12.2025 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਵਿਧਾਇਕ ਟੰਗ ਨੇ ਦਿਵਿਆਂਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡੇ ਉਪਕਰਨ

ਬਿਆਸ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਣਾ)–ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਪਾਰ ‘ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹਲਕਾ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਟੰਗ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਈਟੀਆਈ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਲਿਕੰਦਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ ਦਿਵਿਆਂਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਉਪਕਰਨ ਵੰਡਣ ਮੌਕੇ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹਿਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹੁੰਚਾਈ ਗਈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਲਿਕੰਦਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਉਪਗ੍ਰਹਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੋਇਸ।ਜੇ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਂਪ ਦੌਰਾਨ 22 ਮੋਟਰੀਕਲ ਟਰਾਈਸਾਈਕਲ, 48 ਟਰਾਈਸਾਈਕਲ, 27 ਵੀਲਚੇਅਰ, 1 ਸੀ. ਪੀ. ਚੇਅਰ, 5 ਟੀਐੱਲਐੱਮ ਕਿੱਟ, 24 ਸਟਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, 60

ਬੈਸਾਧੀਆਂ, 22 ਵਾਲਕਿੰਗ ਸਟਿੱਕ, 5 ਵਾਚਰ, 12 ਰੋਲੇਟਰ, 21 ਕੁਸ਼ਨ, 1 ਐਲੀਐੱਸ ਬੈਲਟ, 1 ਸ਼ਗੁਨੀਆ ਕੋਨ ਅਤੇ 5 ਬਨਾਉਣੀ ਐਂਗ ਵੇਡੇ ਗਏ ਹਨ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੀਡੀਪੀਓ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨੰਡਲ ਦਿਦਾਰਜ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰ. ਆਈਟੀਆਈ ਸੁਪਰਵਿਜ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਅਲਿਕੰਦਾ ਤੋਂ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ, ਬਕਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੁਪਰਕਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਸਮੇਤੀ ਮੈਂਬਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਕਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੋਨਟ, ਜਗਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤਰਿੱਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਹੌਲਸ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ (ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ)–ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਵਿਖੇ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦੀ ਹਰਿਮਨੀਆ ਹੇਠ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਹੌਲਸ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਯੂਥ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨੂੰ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਸੰਗਠਨ ਵਿਧਾਇਕ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹਲਕਾ ਯੂਥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕਾਦੀਆਂ, ਹਲਕਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਕਿਸਾਨ ਵਿੰਗ ਡਾਕਟਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਾਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ

ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਸਚਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਪੰਚ ਤੋਂ ਬਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ (ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ)–ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਵਿਖੇ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਦੀ ਹਰਿਮਨੀਆ ਹੇਠ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਹੌਲਸ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਯੂਥ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨੂੰ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਸੰਗਠਨ ਵਿਧਾਇਕ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਹਲਕਾ ਯੂਥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕਾਦੀਆਂ, ਹਲਕਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਕਿਸਾਨ ਵਿੰਗ ਡਾਕਟਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਾਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਕਿਰਨ ਵਿੱਚ ਅਨੀਮੀਆ ਡਾਅ ਮਹਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਅੱਸੀਡੀਐੱਮ ਅਦਿਤਿਆ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਡਵਰ ਜਜਮੀਤ ਕੌਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਹੋ।ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸੀਡੀਪੀਓ. ਹਰਜੀਤ ਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫਲਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ।ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਅੱਸੀਡੀਐੱਮ ਅਦਿਤਿਆ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਵਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਦਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਵੱਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਦੇਣ।ਜੇਕਰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਲ ਅਤੇ ਪੌਣੇਦਾਰ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਪਵਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਖੂਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ (ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਕਿਰਨ), ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ

ਹੋਰ ਬੀਰ, ਗਗਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਹਰਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਰਜਵੰਤ ਕੌਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਨੀਲਮ, ਅਦਿਤਿਆ ਕੌਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਹੋਰ ਵਰਕਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਐਤਵਾਰ, 11 ਜਨਵਰੀ, 2026 | 8

ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਛੇ ਸਾਲਾ ਧੀ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮੁੜ ਲਾਈਆਂ ਲਾਵਾਂ

ਸਰਾਏ ਆਮਾਤ ਖਾਂ (ਮੁੱਖ ਮਨਜ਼ੀ)–ਪਤਨੀ ਅਤੇ 6 ਸਾਲਾ ਧੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮੁੜ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਪਿੰਡ ਲਕਸ਼ੀ ਨੰਗਲ ਦੇ ਜੋਬਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ 2018 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਮੌਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਸ਼ੀਅਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰੇ, ਛਾਪਾ ਅਤੇ ਸਪਲੰਡਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਐਕਟਿਵਾ ਦਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੁੜੀ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨਮੋਹਿਤ ਕੌਰ ਹੈ ਜੋ 6 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ।ਗਈ ਹੈ।ਸੰਨ 2023 ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਜੀਆਂ ਦਾ

ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਵਾਲਿਆਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਘਰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜੋਬਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਕਰਕੇ ਬਲਜੀਤ ਅਤੇ ਛੇ ਸਾਲ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ ਸਨ।ਇਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਵੀ ਕੌਰ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਜਸਜੀਤ ਕੌਰ ਹੈ। ਜੋਬਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੁਣ ਇਹ ਬੰਦਾ ਵਿਆਹ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਜੋਬਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ, ਇਹ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰ ਲਵੇ।

ਬਲੁਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਖ਼ੋਲਾੜੀ ਵਿਖੇ ਮੁਫਤ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕਅਪ ਕੈਂਪ

ਦੀਨਾਨਗਰ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ)–ਬਲੁਰਗਾਂ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਆਰਥਿਕ ਬਿਧਿ ਆਸ਼ਰਮ ਚਾਲਾਕੀ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਅਨ ਹਾਰਵੇਟਿੰਗ ਵਾਉਂਡਰੇਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਮੁਫਤ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕਅਪ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਧਿ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਲੁਰਗਾਂ ਦਾ ਜਨਰਲ ਚੈਕਅਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਕਟਰ ਅਰਬੀਦੀਪ ਦੀਨਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਲੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ।ਡਾ. ਦੀਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਪੀ ਅਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਸਿਰ ਦਵਾਈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਕਟਰ ਅਰਬੀਦੀਪ ਦੀਨਾ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਲੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ।ਡਾ. ਦੀਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਪੀ ਅਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਸਿਰ ਦਵਾਈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਗਿਆਨਪੀਠ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ
(ਆਖਰੀ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਐਤਵਾਰਤਾ

ਸਾਨੂੰ ਤੇਰਾ ਗ਼ਮ ਭੁਲਾਉਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਕਸ਼ੀਏ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾ ਪਾਉਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਵਗਦੀ ਵਾ 'ਚੋਂ ਮਹਿਕਾਂ ਲੱਭ ਲਈਏ

ਸਾਨੂੰ ਕੱਲਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਹੁਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

- ਗੁਰਮੇਵਕ ਲੰਬੀ

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 11 ਜਨਵਰੀ 2026

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਉਹ ਬਨਾਰਸ 'ਚ ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਵੇਦਾਂਤ ਪੜ੍ਹਨ ਆਇਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ, ਦੋਸਤੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ, ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ। ਬੀਰ-ਕਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤਰ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪਗੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪਗੜੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਨਾਬਰੀ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਮੁਖੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਲਾਜ ਵੀ ਰੱਖੀ; ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਅੱਗੇ ਡਟ ਕੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਲੰਬੀ ਤੇ ਭਾਵ-ਪੂਰਤ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਤਮਿਲ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੈ; ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਤੇ ਚਿੰਤਕ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਅਕੀਦਤ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀਆਰ, ਸੁੱਬਈਆ, ਭਾਰਤੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਦਾਸਨ, ਸ਼ੈਲੀ ਦਾਸਨ, ਮਹਾਂਕਵੀ, ਵੀਰਾਕਵੀ ਅਤੇ ਮੁੰਡਾਸੂ ਕਵੀਗਨਾਰ ਆਦਿ ਕਲਮੀ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਤਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕਵੀ, ਗਲਪਕਾਰ, ਨਾਟਕਕਾਰ, ਵਾਰਤਕ ਲੇਖਕ, ਪੱਤਰਕਾਰ, ਅਨੁਵਾਦਕ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਮਿਜ਼ਾਜ ਵਾਲਾ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਸੀ।

ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿਤਾ ਚਿਨਾਸਵਾਮੀ ਅੱਯਰ ਤੋਂ ਮਾਤਾ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅੰਮਲਾ ਦੇ ਘਰ 11 ਦਸੰਬਰ 1882 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਦੇ ਪਿੰਡ 'ਇੱਟਾਯਾਪੁਰਮ' (Ettayapuram) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ 'ਚ ਹੋਇਆ। ਪਿਤਾ ਚਿਨਾਸਵਾਮੀ ਸਨਾਤਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਤਾਂ ਸਿਵਾਲਪੁਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ 1880 'ਚ ਇੱਟਾਯਾਪੁਰਮ 'ਚ ਕੱਪੜਾ ਮਿਲ ਲਗਾਈ ਸੀ।

ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਉਸ ਦਾ ਪਲੇਨਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਘਰੇਲੂ ਨਾਮ 'ਸੁੱਬਈਆ' ਸੀ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਸੁੱਬਈਆ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁੱਬਈਆ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਲਜ ਤਿਰੂਨੇਲਵੇਲੀ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੱਜੇ 16 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ 1897 ਈ. 'ਚ ਚੇਲਾਮਾ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਸਾਂ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਬਾਲਕੀ ਸੀ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸਥਾਨਕ ਰਾਜੇ (ਸਾਮੰਤ) ਦੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ 'ਜ਼ਾਮਿਨ' ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਖੁੱਧੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਭਾਰਤੀ' ਦਾ ਲਬਥ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਕਲਾ ਦੀ ਦੇਵੀ ਸਰਸਵਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਾਂਅ ਵੀ ਹੈ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਅਦ 1898 ਈ. 'ਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਕੁੰਜਿਆਲ ਅਤੇ ਫੁੱਫੜ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸ਼ਿਵਨ ਕੋਲ ਵਾਹਨਸੀ (ਬਨਾਰਸ) ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੇ ਸਾਲ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ 'ਕਿਅਮਾ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ। ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਮੁਹਾਰਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ (ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਯੂਰਪ) ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਖਿੜਕੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਕਵੀਆਂ ਅਤੇ ਕਵੀ ਪੀ.ਬੀ. ਸ਼ੈਲੇ ਦੀ ਗੂੜ੍ਹ ਹਰੋਸ਼ਵਾਦੀ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਉਹ ਏਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 'ਸ਼ੈਲੀ ਗਿਲਡ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਕਲਮੀ ਨਾਮ 'ਸ਼ੈਲੀ ਦਾਸਨ' ਤਹੱਸਸ ਹੇਠ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਮਿਲ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਰੀਤੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਵੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਰੰਗ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਬਨਾਰਸ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਲਹਿਰ, ਹਿੰਦੂ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਜੀਵਨ-

ਜਾਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। ਬਨਾਰਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਮੇਲ ਐਨੀਬੇਸੈਂਟ ਵਰਗੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵੱਲ ਮੋੜਾ ਕੱਟਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਚੰਗੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਲਈ, ਪਰ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਕਰਕੇ ਉਹ 1901 ਈ. ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਯਾਪੁਰਮ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸਥਾਨਕ ਸਾਮੰਤ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਅੱਯਾਜ ਸਾਮੰਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਫ਼ੀਮ ਖਾਣ ਦੀ ਲਤ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਵੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਉਸ ਅੱਯਾਜ ਸਾਮੰਤ ਦੇ ਕੋਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਟਿਕ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਮਧੁਰਾਈ ਅਤੇ ਸੋਧੂਪਤੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਤਮਿਲ ਪੰਡਿਤ (ਅਧਿਆਪਕ) ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦਾ ਮੇਲ ਤਮਿਲ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਸਵਦੇਸ਼ ਮਿੱਤਰਨ' (ਸਵਦੇਸ਼ ਮਿੱਤਰਾਂ) ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਜੀ. ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਅੱਯਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ।

ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਸਰਗਰਮੀ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ 1904 ਈ. 'ਚ ਹੋਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀ. ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਅੱਯਰ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਮਿਲ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਸਵਦੇਸ਼ ਮਿੱਤਰਨ' ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ, ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਬਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਤਿਲਕ ਵਰਗੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਚਿੰਤਕਾਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਤਮਿਲ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਗ ਲੱਗੀ। 1905 ਈ. ਵਿੱਚ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਉਪਜੇ ਵਿਆਪਕ ਰੋਹ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਮੰਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਦਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਦਸੰਬਰ 1905 ਵਿੱਚ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਨਾਰਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਂ ਉਹ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਦੀ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਸਿਸਟਰ ਨਿਵੇਦਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਏਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਿਸਟਰ ਨਿਵੇਦਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੂਹਾਨੀ ਗੁਰੂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਸਟਰ ਨਿਵੇਦਤਾ ਨੂੰ ਨਾਰੀ-ਮੁਕਤੀ, ਮਾਂ-ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ 'ਮਹਾਂ-ਸ਼ਕਤੀ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਿਤਰਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੋ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ-'ਸਵਦੇਸ਼ ਗੀਤਾਂਜਲ' ਅਤੇ 'ਜਨਮ ਭੂਮੀ' ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੇ।

ਭਾਰਤੀ ਨੇ 1906 ਈ. 'ਚ ਦਾਦਾ ਭਾਈ ਨਾਰੋਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਲਕੱਤਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਲ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਨਾਹਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1906 ਈ. 'ਚ ਮੰਦਿਅਮ ਭਰਾਵਾਂ-ਤਿਰਾਮਲਾ ਚੇਰੀਆਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਾ ਚੇਰੀਆਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲਾ ਤਮਿਲ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਇਡੀਆ' ਨਿਕਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗਰਮ-ਦਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਹੀ

ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਆਇੰਗਰ ਦਾ ਛਪਦਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮੰਦਿਅਮ ਭਰਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗਰਮ-ਖ਼ਿਆਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਬਾਲਗੰਗਾਧਰ ਤਿਲਕ, ਬਿਪਨਚੰਦਰ ਪਾਲ, ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਹਮੀ ਸਨ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਤਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲੇ 'ਚੱਕਰਵਰਥਿਨੀ' ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਪਤਾਹਿਕ 'ਬਾਲ ਭਾਰਤਮ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵੀ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ਾਚਾਰੀਆ, ਵੀ.ਓ. ਚਿੰਦੇਬਰਮ ਪਿੱਲੇ ਆਦਿ ਨੇ 1907 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੂਰਤ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗਰਮ-ਖ਼ਿਆਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੂਰਤ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਬਾਲ, ਲਾਲ, ਪਾਲ ਦੇ ਗਰਮ-ਖ਼ਿਆਲੀ ਧੜੇ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਰਮ-ਖ਼ਿਆਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਮੱਤਭੇਦ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ, ਵੀ.ਓ. ਚਿੰਦੇਬਰਮ ਪਿੱਲੇ ਅਤੇ ਕਾਂਚੀ ਵਰਥਾਚੇਰੀਆਰ ਆਦਿ ਨੇ ਤਿਲਕ ਤੇ

ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਹਾਕਾ ਭਾਰਤੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ, ਸ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਅੰਬਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਬਾਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਮਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਬਾਲਗੰਗਾਧਰ ਤਿਲਕ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗਣੇਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਾ ਜੀ ਉਤਸਵ ਮਨਾਉਣ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚ

ਰਾਏ, ਸ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੂਫ਼ੀ ਅੰਬਾ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਤੇ ਬਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਤਿਲਕ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦੇਸ਼-ਬੰਦਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼, ਵੀ.ਓ. ਚਿੰਦੇਬਰਮ ਪਿੱਲੇ ਅਤੇ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਸਿਵਾ ਵਰਗੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪਾਂਡੀਚਰੀ (ਪੁੱਛੂਚੇਰੀ) ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਫ਼ਰਾਂਸ ਦੀ ਕਾਲੋਨੀ ਸੀ। ਮੰਦਿਅਮ ਭਰਾ, ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਸਿਵਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼, ਵੀ.ਵੀ. ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਅੱਯਰ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਭਗਤ ਪਾਂਡੀਚਰੀ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਮੰਦਿਅਮ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਚੇਰੀ-ਛਿੱਪ ਪਾਂਡੀਚਰੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਸਪਤਾਹਿਕ ਇਡੀਆ ਪਾਂਡੀਚਰੀ ਤੋਂ ਮੁੜ ਛਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੰਦਿਅਮ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 'ਵਿਜੈਯ' ਛਾਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਸਾਲਾ 'ਬਾਲਾ ਭਾਰਤਮ' ਵੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜਲਾਵਤਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਮਾਸਿਕ ਤਮਿਲ 'ਕਰਮਯੋਗੀ' ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ 'ਸੁਰਯੋਦਿਅਮ' ਛਾਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਤੇ ਰਸਾਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੰਨ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਰਾਂ ਮਾਰਚ 1910 ਨੂੰ 'ਇਡੀਆ' ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਬਾਕੀ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਰਸਾਲੇ ਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ।

ਅਲੀਪੁਰ ਬੰਬ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼ ਪਾਂਡੀਚਰੀ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਗਰਮ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸਰਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਉੱਪਰ ਹੀ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਦੇ ਆਸਰਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲੇ 'ਅਰੀਆ' ਨੂੰ ਬਾਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਦੀ ਸੀ। ੍ਰੀ ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼, ਵੀ.ਵੀ.ਐੱਸ. ਅੱਯਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਟਿੱਠ ਕੇ ਮੁਤਾਲਿਆ ਕੀਤਾ। ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪਤਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਸ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਵੈਦਿਕ ਰਿਚਾਵਾਂ, ਪਤੰਜਲੀ ਦੇ ਯੋਗ ਸੂਤਰ ਅਤੇ ਗੀਤਾ ਦਾ ਤਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਥਾ-ਕਾਵਿਕ ਰਚਨਾਵਾਂ – 'ਕੰਨਨ ਪੁੱਟ' (ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਤੀ ਕਾਵਿ) 'ਪੰਚਾਲੀ ਸਪਥਮ' ਅਤੇ 'ਕੋਟਿਲ ਪੁੱਟ' ਦਾ ਸੂਰ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾ-ਮੂਲਕ ਤੇ ਭਗਤੀ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੇ ਧਰਮ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਚਿੰਤਨ ਨੂੰ ਆਤਮਸਾਤ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਖ਼ੁਦ ਸਹੇਲੀ ਜਲਾਵਤਨੀ ਸਮੇਂ ਪਾਂਡੀਚਰੀ ਰਹਿਦਿਆਂ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਵਿੰਗ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਬਿੰਦੋ ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਵੀ.ਵੀ.ਐੱਸ. ਅੱਯਰ (ਜਿਸ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਫ਼ਰੈਂਚ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਨਾਹ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ) ਆਦਿ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਇਤਫ਼ਾਕ ਹੋਇਆ। ਖ਼ੁਦ ਉੱਚ-ਜਾਤੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪਰਵਾਰ 'ਚੋਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਰਤੀ ਰਕਤ-ਗੋਰਤ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਤ ਵਰਣ-ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਘੱਟ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਸੀ. ਰਘੁਨਾਥ ਰਾਉ ਦੇ ਰਸਾਲੇ 'ਰੈਡੀਕਲ ਸੋਸ਼ਲ ਰੀਫਾਰਮ' ਵਿੱਚ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੇਖ ਲਿਖੇ। ਸਮਾਜਿਕ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਤੇ ਜਾਤੀ ਬੇਧਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਉਹ ਪਾਂਡੀਚਰੀ 'ਚ ਨਿਵਾਸ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਘਰੇਲੂ ਨੌਕਰਾਣੀ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਬਣਿਆ ਭੋਜਨ ਖਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਤ ਨੌੜਲੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਰ. ਕਨਕਾਲਿੰਗਮ ਅਤੇ ਵੇਨੂ ਨਾਇਕਰ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੇ

ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਸੂਦਰ ਲੜਕੇ ਕਨਕਾਲਿੰਗਮ ਦਾ ਉਪਨਿਯ-ਸੰਸਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਨੇਊ ਪਹਿਨਾ ਕੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਪਰਤਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। 20 ਨਵੰਬਰ 1918 ਈ. ਨੂੰ ਉਹ ਕੁੱਝਾਲਰ ਨੇੜੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪੁਲਸ ਦੇ ਹੱਥ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਕੁ ਹਫ਼ਤੇ ਉਹ ਕੁੱਝਾਲਰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਰਿਹਾ। ਐਨੀਬੇਸੈਂਟ ਅਤੇ ਸੀ.ਪੀ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅੱਯਰ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਦਿਨ-ਕੱਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੜਾਇਮ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਹ 1919 ਈ. 'ਚ ਮਦਰਾਸ ਵਿਖੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਰਾਜਗੋਪਾਲ ਅਚਾਰੀਆ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। 1920 ਈ. 'ਚ ਉਸ ਨੇ 'ਸਵਦੇਸ਼ ਮਿੱਤਰਨ' ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੁੜ ਸੰਭਾਲੀ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਘੱਟ ਗੁਰਬਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਿਰਦੇ ਵਾਲਾ ਕਵੀ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੇ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਜੀਅ-ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰਨ, ਦੁਲਾਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਹ ਟਰਿਪਲੀਕੋਨ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਦੇ ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਾਰੀਅਲ ਖਵਾਉਂਦਾ

ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੁਲਾਈ 1921 'ਚ ਮਸਤ ਹੋਏ ਹਾਥੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਪਟਕਾ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਮਾਰਿਆ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਰੀਰ ਇਸ ਸੱਟ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰ ਨਾ ਸਕਿਆ, 12 ਸਤੰਬਰ 1921 ਨੂੰ ਉਹ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਿੱਤਮ ਦੇਖੋ, ਇਸ ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਕਵੀ, ਨਿਪੜਕ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਰਾਸ਼ਟਰ-ਭਗਤ ਤੇ ਕਰਮੋਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਏ ਅਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਸਮੇਂ ਕੁੱਲ 14 ਵਿਅਕਤੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਤਮਿਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੱਥੀ (pioneer) ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਗਿਆਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਜੀਵ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਸਾਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਉਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੌਮੀ-ਮੁਕਤੀ ਸੰਗਰਾਮ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਚੇਤਨਾ ਉੱਭਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੱਛਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪਾਸਰ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਅਸਰਾਂ ਕਰਕੇ ਸਨਾਤਨੀ, ਕਠੌਰ ਅਤੇ ਜੜ੍ਹਤਾਵਾਦੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਟੁੱਟ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਜਨ-ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਗੌਰਵ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਬਲ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ। ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਬੋ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕ, ਵਰਣ-ਪ੍ਰਥਾ ਦੁਆਰਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰੀਆਂ ਦਲਿਤ/ਸ਼ੁਦਰ ਜਾਤੀਆਂ, ਪਿੱਤਰ ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਦਬਾਈ ਔਰਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦਾ ਸਮਾਜ (subalterns) ਆਪਣੇ ਗੁਆਚੇ ਮਾਨਵੀ ਗੌਰਵ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਮੰਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਸਮਾਂ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ/ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਖੋਂ ਪੁਨਰ-ਜਾਗਰਤੀ ਦਾ ਦੌਰ ਸੀ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵਿਕਾਸ (structural changes/development), ਪ੍ਰਜਨੀਵਾਦੀ ਤਰਜ਼ ਦੀ ਉਪਜ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਅਥਾਹ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਸਾਡੇ ਉਪਜ-ਸੰਬੰਧਾਂ, ਕਦਰ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਜਨ-ਮਾਨਸ ਅੰਦਰ ਨਵੀਆਂ ਆਸਾਂ ਤੇ ਸੁਪਨੇ ਜਗਾਏ ਸਨ। ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਭਰੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਨਰ-ਜਾਗਰਤੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭਾਰਤੀ

ਜਨ-ਮਾਨਸ ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਭੁਕੀ ਸੀ। ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਭਾਰਤੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਮਨ-ਮਸਤਕ ਅੰਦਰ ਸੁਲਘ ਰਹੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਨਵ-ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਦੀ ਹੀ ਪੇਰਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਰੂਹਾਨੀਅਤ, ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਿਸਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਨੁਵਾਦਿਕ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਪ੍ਰੇਮਾ ਨੰਦਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ, “ਬਨਾਰਸ ਵਿਖੇ ਰਹਿਦਿਆਂ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੇ ਰੂਪਾਤਮਕ ਸਾਦਗੀ, ਬੋਗਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚਲੀ ਸੰਗੀਤਕਤਾ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪਰੰਪਰਿਕ ਤਮਿਲ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਗੂੜ੍ਹ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਤਾ, ਲੱਛੇਦਾਰ ਅਲੰਕਾਰਕ ਸ਼ੈਲੀ, ਬੋਲਕ ਕਾਵਿ-ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪੀ ਘੁਣਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਲਿਆ ਸੀ।” ਰਾਜਸੀ ਚੇਤਨਾ ਵਾਲਾ ਕਵੀ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਰਾਬਤੋਂ ਮਾਤਰ ਉਸ ਨੇ ਸਾਧਾਰਨ ਗੱਲਬਾਤੀ ਲਹਿਜੇ ਵਿੱਚ ਸਰਲ-ਸੁਬੰਧ ਪ੍ਰਗੀਤਕ ਕਾਵਿ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਲੰਬੀਆਂ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਨਾਟਕੀ ਭਾਵ-ਬੋਧ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਨਸਰੀ ਰੰਗ ਵਾਲੀਆਂ ਨਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸਿਰਜਣਾ

ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪ੍ਰਗੀਤ ਦਾ ਸ਼ਾਇਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਾ-ਮੰਡਲ ਵੇਨ-ਸੁਵੇਨਾ ਅਤੇ ਬੀਮਕ ਪਾਸਾਰ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਰੂਹਾਨੀਅਤ, ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ, ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਾਨਵੀ ਪਛਾਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ, ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਇਕਜੁੱਟਤਾ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਾਜਸੀ ਮੰਜ਼ਰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਹਲਚਲਾਂ ਉੱਪਰ ਤਬਜ਼ਾਹ, ਆਇਰਲੈਂਡ, ਇਟਲੀ, ਰੂਸ, ਬੈਲਜੀਅਮ ਦੀਆਂ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਆਦਿ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਸਤੂ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪਾਂਡੀਚਰੀ 'ਚ ਜਲਾਵਤਨੀ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖੀ ਗਈ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਕਵਿਤਾ ਭਾਵੇਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਭਾਵ-ਬੋਧ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਰੱਬ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੀ ਪੁੱਠ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਚਿਤਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਕਦੀਮੀ ਅਮੀਰੀ ਅਤੇ ਮਾਤਰ-ਭੂਮੀ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਗੰਧ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤਕ ਹੁਸਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਮੀਰੀ ਸਮੇਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ ਅਤੇ ਰੰਗ-ਰੰਗ ਅਜ਼ਮਤ ਵਾਲੇ ਸੰਪੂਰਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਤਮਾ ਵੀ ਧੜਕਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਭੂਖੰਡ ਦੇ ਦਿਲਕਸ਼ ਹੁਸਨ ਅਤੇ ਤਹਿਜ਼ੀਬੀ ਅਮੀਰੀ ਬਾਰੇ 'ਭਾਰਤ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼', 'ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ', 'ਜੈ ਭਾਰਤ', 'ਭਾਰਤੀ, ਭਾਰਤ ਮਾਂ, ਜਾਗ!' ਅਤੇ ਵੇਦੇ ਮਾਤਰਮ ਆਦਿ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਉੱਪਰ ਘੱਧਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇਸ਼ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਰਮਣੀਕ ਭੂ-ਖੰਡ, ਪ੍ਰਕਿਰਤਕ ਸੁਹਜ, ਉਸ ਦੀ ਅਮੀਰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਪਰੰਪਰਾ ਤੇ ਰਹਿਤਲੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਤਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਰਾਜਗੋਪਾਲ ਅਚਾਰੀਆ ਨੇ ਸੁਬਰਾਮਣੀਆ ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਪੈਰਾਟਿਕ ਰਿਸ਼ੀ, 'ਅਰਥਾਸ਼ਿਥਾ' ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ ਮਾਤ-ਭੂਮੀ, ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ, ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰੰਪਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਰਤੀ ਦਾ ਇਹ ਲਗਾਉ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੀ ਪੌਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਸਜਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿ-ਚਿੰਤਨ (counter ideology) ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੀ ਉਸਤਤੀ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਨੂੰ ਠੁੱਠ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕੌਮੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਸਜੱਗ, ਸੁਦ੍ਰਿੜ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਸੰਗਰਾਮੀਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ-ਬਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਤਿਲਕ, ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰ

ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਛਾਪਿਆਂ ਦੀ ਅਗੇਤੀ ਖੇਡ ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ

ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਵਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਦਾਂ ਅਗਲੇ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਕੇਰਲਾ, ਆਸਾਮ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਪੁੱਡੁਚੇਰੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਸਾਂ ਪੰਜ ਹਫ਼ਤੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਵਕਤ ਐਲਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਓਸੇ ਦਿਨ ਬੱਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੀਤੀ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਤੈਅ ਹਨ, ਪੰਜ ਹਫ਼ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅੱਧ ਫਰਵਰੀ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਹੋਣ, ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵੀ ਐਲਾਨ ਦਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਓਸੇ ਦਿਨ ਆਦਰਸ਼ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪੰਜ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪਹਿਲੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਹੇਠ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਾਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਹਫ਼ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਏਦਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਚੋਣ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਸਲਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਠੀਕ ਲਵੇ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੁੰਝਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਿੱਦਾਂ ਚਾਹੇ, ਉਹ ਯੋਜੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਗਲੇ ਦਿਨੀਂ ਚੋਣਾਂ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਸਾਮ ਵੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲਾ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਹੱਥ ਅਗੇਤੇ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਸਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਓਥੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗੇਤਾ ਸੰਕੇਤ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲੈਣ। ਅਸਲੀ ਖੇਡ ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਰਾਜਾਂ ਕੇਰਲਾ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕ ਸੀਟਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਠ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਖਣਾ ਚਾਹੇਗੀ। ਆਪਣੇ ਇਸ ਰਾਜਸੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਚੋਣ ਸਰਗਰਮੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਨੰਗੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਦਾਂ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸੋਨੂ ਲਾਉਣ ਵਾਂਗ ਉਸ ਲਈ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੰਭਾਲਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਇਨਫੋਰਸਮੇਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ ਡੀ) ਦਾ ਛਾਪਾ ਮਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤ ਕੇ ਮਖਤਾ ਬੇਨਰਜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਉਖਾੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਕੇਰਲਾ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਚਿਰਾਂ ਦੇ ਰੜਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਨਾਟਕ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਰ ਗੰਗ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਕਤ ਧਰਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਿੱਝ ਭਾਈਆਂ ਧਿਰਾਂ ਕੋਲ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵਰਗਾ ਆਪਣੇ ਗਿਰਦ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਘੁਮਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆਗੂ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਲੀਡਰ ਏਦਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਵਾਲੇ

ਸੰਕੇਤ ਨਾਲ ਕਤਾਰਬੱਦੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਉਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੇਡ ਖੇਡਣੀ ਚਾਹੀ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਕਤ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖਾਸ ਛੋਟਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਤਿੰਦਰ ਪੰਨੂ

ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਚਲੇ ਵਿਵਾਦਤ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਤਾਲਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਜੋ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਉਹ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵਹਿਣ ਵਗਾਇਆ ਕਿ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਉਸ ਅੱਗੇ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਕੀਆਂ। ਇਹੋ ਕਾਰਮੂਲਾ ਭਾਜਪਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵਰਤਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਉਭਾਰਿਆ, ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਧਿਰਾਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਣ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਇਸ ਦੇ ਹੀਰੋ ਬਣਨ ਲਈ ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਭਾਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਕਤਾਰਬੱਦੀ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟ- ਗਿਣਤੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਿਗੂਣੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਮੰਗਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਸਦਾਚਾਰ ਦੀ ਹਰ ਹੱਦ ਲੰਘਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋੜ ਗਰੀਬੀ ਮਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੂਨ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਕਿਸਾਨੀ ਮੰਦਰੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦੇ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨਾ ਬੜਾ ਅੱਖਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤ੍ਰਾਹ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ

ਤੇ ਇਸ ਰਾਜ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹਨੇਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਏਥੇ ਆਈ ਹਰ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਾਜ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਮਨ-ਆਈਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭੋਜੀ ਗਈ ਹਰ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਪਰਖੀ ਜਾਂਦੀ, ਅਫਸਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਮਾਇਕ ਹਵਸ ਦੇ ਕੁੰਝਿਆਂ ਨਾਲ ਟੰਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਫਸਰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਕੱਢਣ ਬਦਲੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਯਕੀਨ ਮੰਗਦੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਪੁਲਸ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪਾਸਿਉਂ ਵੀ ਕਈ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਲੱਗਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਸਮਾਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਇਸ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅੱਗੇ ਸਪੀਡ ਬੇਰਕਰ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ ‘ਭਰਾ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ’ ਵਾਂਗ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੱਲ ਕੋੜੀ ਨਜ਼ਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਕੱਤੀ ਹੋਰ ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਏ, ਪਰ ਰਾਜ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਮਾਇਤ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆ ਕੇ ਸਭ ਸਾਥ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੋਖੇਰ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਭਰਨ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬਦ-ਅਮਨੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਲੇ ਦੀ ਆਸ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਸੌ ਵਾਰ ਸੋਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਲੱਭਣੀ ਔਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ

ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਤਾਰ ਲੱਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਜਿਹੜੀ ਚਿੰਤਾ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਕੇਰਲਾ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਹੈ, ਹੋਰ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕਤ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਏਦਾਂ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਵੇਖਿਆ, ਸੁਣਿਆ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ, ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਥਾਈਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਣ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਕੀਮ ਲੁਕਮਾਨ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਸਮਝ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਗੇਤਾ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਰਹੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਉੱਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਰ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਓਨੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ, ਜਿੰਨੀ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਮਾਨ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਬੀਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪਿਲਾਵ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਕਤ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਠ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮਾਹੌਲ ਸੁਖਾਵਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸੁਖਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਰਾਹ ਕੱਢਿਆ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਏਦਾਂ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਵਕਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਹ ਯਤਨ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ? ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਧਿਰਾਂ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਪਰ ਅਮਲ ਮੇਦਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਕਿੜਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀਆਂ ਅਤਿੱਕਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਮੋਕਾ ਨਾ ਸਾਂਝ ਸਕੀਆਂ ਤਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਨਿਆੜ ਦਾ ਪਿੜ ਕਦੇ ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ

ਇਸ ਕਾਲਮ ਰਾਹੀਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਪਠਾਨਕੋਟ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਾਰਗ ‘ਤੇ, ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਨਾਨਗਰ ਲਾਗੇ ਉੱਚੇ ਚੌਂ ਵੇ ਵਸਦੇ, ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨਗਰ ਪਨਿਆੜ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿੜ ਮੁੜ ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਕਥਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਿਯਾ ਅਨੁਸਾਰ, “ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਦੁੱਠਾਚਾਰੀਆ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਸ਼ਵਥਾਮਾ (ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ, ਸੱਤ ਕੁਟੰਬਾਂ: ਛਿੱਬੜ, ਵੈਦ (ਵੈਦਿਆ), ਦੱਤ, ਬਾਲੀ, ਭੀਮਵਾਲ, ਲੋਅ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ।” ਇਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਉਪ-ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪੂਰਬੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਲ-ਵਾਹਕ (ਕਿਸਾਨ) ਸਨ ਜਾਂ ਤਲਵਾਰ-ਵਾਹਕ ਅਰਥਾਤ

ਪਿੰਡ ਵਸਿਆ-60 ਵਿਜੇ ਬੰਬੇਲੀ

ਸੁਰਮੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਪਰਾਗ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ-ਸਤੀ ਦਾਸ ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੀ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਣਵੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਮੇਰੇ-ਵੱਤਾਂ ਗਿੜਤਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਹਿਆਲ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹੁਸੈਨੀ (ਮੁਸਲਿਮ ਪ੍ਰਸਤ) ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਦੰਦ ਕਥਾਵਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ, “ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਯੁੱਧ ਉਪਰੰਤ ਅਸ਼ਵਥਾਮਾ (ਦੱਤ) ਇਰਾਕ ਜਾ ਵਸਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਔਲਾਦ ਅਤੇ ਸਕੇ-ਸੋਧਰੇ ਵਧੋ-ਫੁਲੇ। ਕਰਕਲਾ, ਇਰਾਕ ਦੇ ਯੁੱਧ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਰਤ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਹੱਕੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਜੋੜ ਯੋਧਾ ਰਾਹਬ ਹਜ਼ਰਤ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਵੀਰਗਤੀ ਪਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੰਤ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਸੈਨੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਜਿਹੜੇ, ਹਾਲਾਤ ਵੇਸ਼, ਸੱਤ ਸੌ ਈਸਵੀ ਦੇ ਲਾਗੇ-ਤਾਗੇ, ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਵਤਨ ਭਾਰਤ ਪਰਤ ਸਿਆਲਕੋਟ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਖਿੱਤੇ ‘ਚ ਉਦੋਂ ਪੈਂਦੇ ਦੀਨਾਨਗਰ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ; ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਥ ਪਨਿਆੜ ਆਣ ਵਸੀ।

ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਾਬਰ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਦੱਤ ਬਰਾਹਮਣ ਰਾਏ ਮਿਧ ਦੇਵ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੜਵੈਲੇ ਯੋਧੇ ਨੇ ਰਾਜਾ ਮੀਨ ਦੇਵ, ਜਿਹੜਾ ਬਾਬਰ ਦਾ ਹਮਯੋਧੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਇਲਾਕਾ ਮੱਲ ਲਿਆ। ਜੇਤੂ ਮੁਹਿਆਲਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਚੀਨਤਾ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਆਰਥਿਕ (ਜਲ ਸੇਮੇ ਤੇ ਸਥਜ਼ ਧਰਤੀ) ਤੇ ਯੁੱਧਨੀਤਿਕ ਸੂਹਲਤਾਂ ਕਾਰਨ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ, ਉੱਚੇ ਬੋਹ ‘ਤੇ ਵਸਦਾ ‘ਪਨਿਆੜ’। ਇੱਕ ਕਾਵਿ ਅਨੁਸਾਰ, “ਵੀਰਵਾਰ ਕੇ ਰੋਜ਼ ‘ਦੱਤ ਰਣ ਅਤੇ ਸਾਧੋ, ਰਾਜਾ ਮੀਨ ਕੇ ਮਾਰ ਫੇਰ ਰਣ ਮੈਂ ਜੋ ਗਾਦੇ।” ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾਉਣ ਹਿੱਤ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਬੋਂ ਦੇ ਅਹਿਲਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਲੜਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾ ਮੀਨ ਦੀ ਹਾਰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਬਾਬਰ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸਾਬਕ ਨੂੰ ਦੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਾਦਰ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟਾ; ਭਿਆਨਕ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਪਨਿਆੜ ਤਿਆਗਣਾ ਪਿਆ। ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਪਨਿਆੜ ਰਾਵੀ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦੇ ਸੰਗਮ ਕਿਨਾਰੇ ਵੱਸਦਾ ਸੀ। ਭੂਗੋਲਿਕ ਉੱਥਲਾਂ-ਪੁਥਲਾਂ ਤਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵੇਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਹਿਣ ਬਦਲ ਲਿਆ, ਪਰ ਪਨਿਆੜ ਫਿਰ ਵੀ ਜਲ-ਲਬਰੇਭ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਿੱਥ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ, ਜਲ-ਸੈਲਾਬਾਂ ਨੇ ਪਨਿਆੜ ਲਾਗਲਾ ਖਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਡੁਬੋਇਆ-ਮਧੋਲਿਆ, ਪਰ ਪਨਿਆੜ ਕਦੇ ਨਾ ਡੁੱਬਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ ਡੁੱਬਣ ਜਾਂ ਨਾ ਗਰਕਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ, “ਵਿਰਾਟ ਨਗਰੀ (ਦਸੂਰਾ) ਵਿਖੇ ਅਗਿਆਤ-ਵਾਸ ਕੱਟਦੇ ਸਮੇਂ, ਤਲਾਅ (ਪਾਂਡਵ ਸਰੋਵਰ) ਬੇਦਣ ਹਿੱਤ, ਮਹਾਂਬਲੀ

ਭੀਮ ਨੇ ਕਹੀ ਦੇ ਢਾਈ ਟੱਪ ਮਾਰ ਕੇ ਜਿਹੜੀ ਮਿੱਟੀ ਵਗਾਰ ਕੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਫਿੱਲ ਵਗਾਰ ਮਾਰੀ ਸੀ, ਉਹ ਪਹਾੜਾਂ ‘ਚ ਲੱਭੀ ਗਈ ਬਜਾਏ ਰਾਵੀ-ਬਿਆਸ ਦੇ ਸੰਗਮ ਵੱਲ ਆ ਡਿੱਗੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ; ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਧੌੜਾ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਪਾ ਉਹ ਉਚ-ਜਗਾਹ ਵੈਸ-ਸਨ ਗਈ।” ਉਸ ਵੇਸੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਹ ਕਦੋਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੋੜ੍ਹੀ ਕਿਸ ਨੇ ਗੱਡੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਕੀ ਹੋਇਆ-ਦਾਪਰਿਆ, ਇਹ ਸਭ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਗਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਜੰਗ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੇ ਬੇਜੋੜ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਰਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਤੁਗਲਵਾਦ, ਕਾ. ਜ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਾਰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸ਼੍ਰੋਤਰਾਂ ਸ਼ਾਰਦਾ, ਕਾ. ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੱਤ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਫ਼ਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਉਘੇ ਆਗੂ ਹਾ. ਛੱਜੂ ਰਾਮ ਵੈਦ ਦੀ ਇਹ ਜਨਮ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮ ਸੱਥਲੀ ਸੀ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੱਤ (ਸਾਹੇਵਾਲ) ਵੀ ਇੱਥੋਂ ਸਰਗਰਮ ਰਿਹਾ। ਹਾਂ; 1942 ਦੇ ਭਾਰਤ ਛੱਡ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ‘ਪਨਿਆੜ’ ਦੇ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਲਾਸਾਨੀ ਸੀ ਤੇ ਸਿਵਲ ਨਾ-ਫੁਰਮਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਵਰ ਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਮੌਰ ਨਾਟਕਾਰ ਬੀਸ਼ਵਰ ਚੰਦ ਨੰਦਾ, ਪਨਿਆੜ ਦਾ ਉੱਘਾ ਕੁਕਨ, ਨੇ ਇਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਿਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ 28 ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਨੂੰ ਪਾਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਿਆਕਤ ਅਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰ. ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨਾਲ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੌਰਾ ‘47 ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਹੂਕ ਬੁੱਝਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਇੱਥੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹਿਰੂ ਗੇਟ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕੈਂਪਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੌਰਾ, ਵੇਲੇ ਦੀ ਦੁਖਦਾਈ ਰਵਾਈਖ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਚੋ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੱਤ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗੇਟ ਜਿੱਥੇ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ‘ਪਨਿਆੜ’ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹਦੀ ਭਰਦਾ ਹੈ।

ਹਾਂ, ਮਗਰਲਾ, ਜੋ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਉਹ ਸੰਖੇਪ ‘ਚ ਕੁੱਝ-ਕੁੱਝ, ਇਉਂ ਹੈ: ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ (1556-1605 ਈ:) ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨਹੀਂ, ਲਾਹੌਰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਅੱਗੇ ਅੰਠ ਸਬਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ (ਸਰਕਾਰਾਂ/ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ) ਅਧੀਨ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ, ਅਗਾਂਹ ਮਹਿਲਾਂ (ਪਰਗਨਿਆਂ/ਤਹਿਸੀਲਾਂ) ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਜ-ਕਰਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਬਟਾਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਧੀਨ 14 ਮਹਿਲ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਮਵਰ ਮਹਿਲ ‘ਪਨਿਆੜ’ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਧੀਨ ਕਰੀਬ 66 ਹਜ਼ਾਰ ਵਿੱਘੇ ਭੋਇ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਹਿੱਤ ਲੱਗਭੱਗ 500 ਸੈਨਿਕ ਅਤੇ ਡੇਢ ਸੌ ਘੋੜ-ਚੜ੍ਹੇ ਯੋਧੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵੈਸ਼ਨਵ ਧਾਰਮਿਕ ਪੀਠ ‘ਪੰਡਰੀ ਮਹੰਤਾਂ’ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) ‘ਚ ਉਪਲੱਬਧ, ਨਵਾਬ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਂ ਲਾਹੌਰ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੰਨ 1736 ਅਤੇ 1744 ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਮਿਸਲਾਂ ਵੇਲੇ ਦੇ 1769 ਈ: ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਨਿਆੜ ਦਾ ਸੁਲੱਖਣਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦਰਜ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇੜ੍ਹ ਅਤੇ ਕਨ੍ਹਈਆ ਅਤੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਉਪਰੰਤ ਜਦ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਖਿੱਤਾ ਰਬਿਆ ਲਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਖੇਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬੁੱਝਦਿਆਂ ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਹਿਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅੱਵਲ ਪਰਗਨਾ ਮਿੱਥਿਆ ਗਿਆ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ; ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਮਿਸਲ (1878-79) ਅਨੁਸਾਰ “ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੀਆਂ 19 ਜੈਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ‘ਪਨਿਆੜ’ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜੈਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 39 ਹੈ।” ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਤਾਰੀਖੀ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗੰਨਾਂ ਮਿਲ ਵਾਂਗ ਪੀਠ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ‘ਪਨਿਆੜ’ ਵੀ ਕਦੇ ਸ਼ਾਹ ਬੁਲੰਦ ਸੀ।”

ਸੰਪਰਕ : 94634-39075

ਕੋਈ ਵੀ ਫਨਕਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਰਾਗ ਗਾਉਂਦੇ, ਓਸ ਵੇਲੇ ਓਸ ਦੀ ਗਾਇਨ ਕਲਾ ਵਿੱਚੋਂ ਗੂਰੂ ਸ਼ੈਲੀ, ਸਾਧਨਾ, ਸਮਰਥਾ, ਸੁਰਜ, ਸਬਰ ਆਦਿ ਦਾ ਅਛੱਪਲੇ ਜਿਹੇ ਰੂਹਾਨੀ ਜਿਹਾ ਝਲਕਾਰਾ ਮਾਨ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਣ, ਸਰੋਤਾ ਵਾਹ ! ਵਾਹ ! ਕਹਿ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵਰਦਾਨ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਉਸਦੀ ਘਾਲਣਾ, ਸਮਰਥਾ, ਤਿਆਗ, ਸੁਝ-ਬੂਝ ਤੇ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੂਰੀ ਵਾਂਗ ਖੁਦਦਾ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਗਨੀ ਵਾਂਗ ਲਟ-ਲਟ ਬੁੱਲਾਂ ਆਪਣੀ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁੱਲੀ ਵਾਲਾ ਫ਼ਕੀਰ ਅਖਵਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦਾਂ ਨੂੰ ਰਾਗ ਵਿਦਿਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਮੀਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀਰੀਆਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗਵੱਈਆ ਉਸਤਾਦ ਪ੍ਰਗਤ ਸ਼ਾਹਕੋਟੀ ਵੀ ਪੂਰਨ ਹੋਇਆ। ਚੋਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਚੇਤਨਾ ਅੰਦਰ ਬਿਲਾਵਲ ‘ਚ ਸੁਰਬੱਧ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਉਦੈ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ‘ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਰਲੀ ਸੀ ਸੁਪੁਰਨ ਬੀਆ ਰਾਮ। ਸੁਰਜ ਕਿਰੀਨ ਮਿਲੇ ਜਲ ਕਾ ਜਲੂ ਹੁਆ ਰਾਮ॥’ ਵਿਦਵਾਨ ਲੋਕ ਆਖਦੇ ਹਨ, ‘ਮੇਂਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੱਚ ਐ।’ ਫ਼ਕੀਰਾਨਾ ‘ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਦਾ ਕਰਨਾ, ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਤੇ ਚੋਲਾ ਬਦਲਣਾ ਵੀ ਆਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਯੁਦਿਉਸ਼ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਪ੍ਰਗਤ ਹੋਈ। ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਸ਼ਾਹਕੋਟੀ ਆਪਣੇ ਗਭਰੰਤ ਪੁੱਤਰ ਮਾਸਟਰ ਸਲੀਮ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਸੂਰੀ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਕਲਾਮ ‘ਓ ਰੇਬਾ ਮੇਰੇ ਹਾਲ ਦਾ ਮਹਿਮਨ ਹੂੰ’ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੁਰ ਤੀਕ ਤਿੱਜ ਕੇ ਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਸਮਾਂ ਬੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਸਤਰ ‘ਅੰਦਰ ਤੂੰ ਹੋ ਬਾਹਰ ਤੂੰ ਹੋ’ ਮੇਰੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਤੂੰ’ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਓਹਦਾ ਸੂਰੀਆਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਨਿਆਸਰਿਆਂ, ਨਿੰਦਣਿਆਂ, ਨਿਬਾਣਿਆਂ ਦੀ ਆਸ ਹੋ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫ਼ਕੀਰੀ

ਰੰਗ ਕਰਮੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ 4 ਜੂਨ 1939 ਨੂੰ ਨਬਾਣਾ ਵਿਖੇ ਮਾਂ ਘਿਰਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਰਹਿਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ।ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਹਿਵਾਇ ਬਚਪਨ ‘ਚ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉਹ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ‘ਚੋਂ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਆਪਣੇ ਦਮ ਤੇ ਨਬਾਣਾ ਤੋਂ 10ਵੀਂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਐਮ ਏ ਅੰਗਰੇਜੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ।ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਸਫ਼ਰ ਬਹੁਤ ਕਠਨਾਈਆਂ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਹ 60ਵਿਆਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਸੋਹ੍ਰੋਕੇ ਵਿਖੇ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਏ। ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀਕਰ ਸਜਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਗੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਆਪ ਵਧੇਰੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਿਰਿਵਾਨ ਵਿੱਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਾਰ ਵਾਤਾਤਾ ਜਨਤਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੁਦਈ ਸਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਸੁੱਚਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਈਕਲ ਕੌਰਨਫੈਬ ਦੀ ਮਾਰਸ਼ਲਵਾਦ ਬਾਰੇ ਰਚਨਾ ਪੜ੍ਹੀ। ਹੋ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਰਹੱਸ

(ਚਿੱਤਰਨ)

ਸਫ਼ੇ : 256, ਮੁੱਲ : 399 ਰੁਪਏ

ਵਾਇਟ ਕਰੋਓ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, ਮਾਨਸਾ

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ’ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਸਤੀਆਂ ਨੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਲਬਰੂਨੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ/ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਇਨਾ ਵੱਡਾ ਸੀ, ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਪੰਨ ਕਰ ਸਕਣਾ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਜਟਿਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਲਈ ਸੋਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਭਾਰਤੀ ਕਲਚਰ ਵਿੱਚ ਵਰਜਿਤ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਬੇਡਕਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਾਤੀ-ਪਾਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਿੰਦੂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ/ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਰਜ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਪੜਾਅ ’ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ। ਰਿਡਲਸ ਆਫ ਹਿੰਦੂ ਇਜ਼ਮ ਨਾਂਅ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਇਸੇ ਕੜੀ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਸਤਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਰਹੱਸ ਵਾਦੀਟ ਕਰੋ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਰੱਤੂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 1954 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ (ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ) ‘ਰਿਡਲਜ਼ ਇਨ ਹਿੰਦੂਇਜ਼ਮ’ ਲਿਖਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ, 1955 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਕਿ ‘ਰਿਡਲਜ਼ ਇਨ ਹਿੰਦੂਇਜ਼ਮ’ ਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕਿਤਾਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਹ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਚਾਰ ਖਰੜੇ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਹਨ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਮੁੱਖਬੰਧੀ ਦੀਆਂ ਅੰਤਲੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਦੂਜੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਇਹ ਜਾਣਦਿਆਂ ਲਿਖੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ੋਮ਼ਮ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜੇ ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। (ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ, ਮੁੱਖਬੰਧ, ਪੰਨਾ 57)

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਸਮਿਆਂ ਅੰਦਰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਖ਼ਤ ਹੰਗਾਮੇ ਵੀ ਹੋਏ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਉਦੋਂ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸਦੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1987 ਵਿਚ ਬੀ.ਏ.ਡਬਲਯੂ.ਐੱਸ ਦੇ ਜਿਲਦ-4 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ। ਆਰਾਵਤੀ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) ਵਿਚ 1988 ਵਿਚ ਮਹਾਨਾ ਮਹਾਂਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਾੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਨੇ ਬੰਬਈ (ਹੁਣ ਮੁੰਬਈ) ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਚੈਪਟਰ ‘ਦ ਰਿਡਲ ਆਫ਼ ਰਾਮਾ ਐਂਡ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ’ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਦੰਗਾ ਕੀਤਾ

ਨਿੱਕੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਨ

ਸਫ਼ੇ : 206, ਮੁੱਲ : 395 ਰੁਪਏ

ਗਰੋਸ਼ੀਅਸ ਬੁੱਕਸ, ਪਾਟਿਆਲਾ

“ਨਿੱਕੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ” ਵਾਰਕਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਗਲੋਸ਼ੀਅਸ ਬੁੱਕਸ ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਪੁਸਤਕ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਭਾਣਜੇ ਜਮਕਰਨ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਤਰਨਜੀਤ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 51, 36 ਤੇ 37 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਨਵਰੀ 2024 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਏ ਪਹਿਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੂਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ 2025 ਵਿੱਚ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸੀ, ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹੇਗੀ। ਕੁੱਲ 28 ਲੇਖ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬਧਤ ਹਨ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਨਵੀ-ਮੁੱਲਾਂ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ‘ਸਾਡਾ ਵਿਹਾਰ’ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ‘ਨੱਚਣ ਕੁਦਣ ਮਨ ਕਾ ਚਾਉ’ ‘ਤੇ ਗੱਲ ਮੁਕਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਲੇਖਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪੌਲੀਟੀਕਲ ਕਰੈਕਟ ਤੇ ਇਨਕਰੈਕਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕ ਹੀ ਹਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅਮੀਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੌਕਰਾਂ ਨਾਲ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਸੌਂਸ ਵੱਲੋਂ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਤੇ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਉਹ ਮਾਣ ਤੇ ਹੱਕਾਰ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਹੱਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਮਾਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਝੂਠੀ ਸ਼ੌਹਰਤ ਤੇ ਦਿਧਾਵੇ ਦੀ ਰੁਹੀ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਹੁੰਮੇਮੈਂ ਨੂੰ ਪੈਂਠ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਊਠਾ ਭਾਂਡਾ ਹੀ ਉਛਲਦਾ ਹੈ, ਭਰਿਆ ਭਾਂਡਾ ਨਹੀਂ ਉਛਲਦਾ। ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਧੀਆ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੀਏ, ਵਧੀਆ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਧਾਵੇ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੱਈਏ। ਕਦੀ ਲੇਖਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਸੰਗੀਠਨ ਸੋਚ ‘ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਵਾਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਤੇ ਸ਼ਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਅਗਲੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਿਖਦੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਇੱਛਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਛੋਟਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਅਮੀਰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਲਾਲਚ, ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਪਿਆਰ

ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਭਰ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਲਿਤ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਐੱਸ. ਆਨੰਦ, 2016) ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

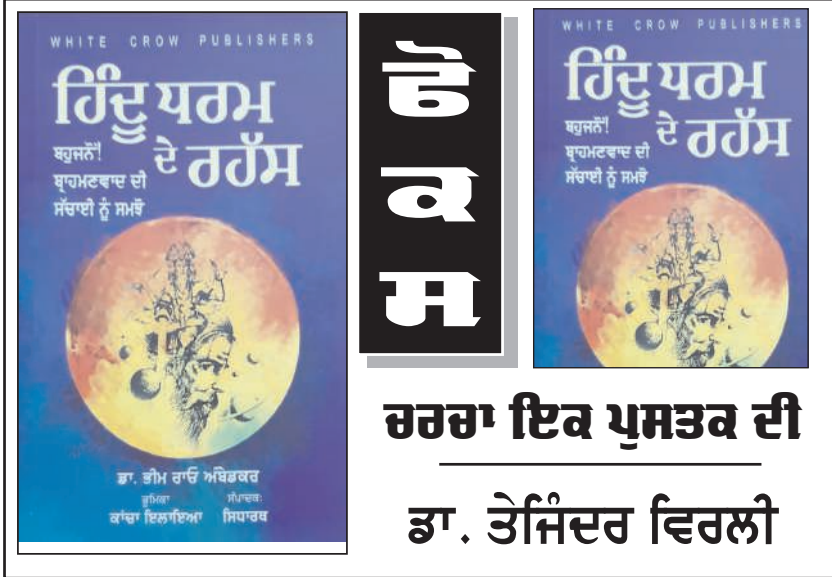
ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਵਕਤ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਧਿਐਨ ਲੱਗਭੱਗ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤਿਆਗ ਦੇਣਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

13 ਅਕਤੂਬਰ 1935 ਨੂੰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਰਾਮਸੀ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਯੇਵਲਾ, ਬੰਬਈ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਵਿਖੇ ਡਿਪਰੈਸਡ ਕਲਾਸਜ਼ ਕਾਨਫਰੇਂਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ : ਇਹ ਮੇਰੀ ਬਚਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ‘ਅਛੂਤ’ ਦਾ ਕਲੰਕ ਲੈ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਰਾਂਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਰੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।।(ਜੇਲੀਅਟ, 2013, 147)

ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਲੱਗਭੱਗ ਪੰਜ ਲੱਖ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਪਣਾਅ ਲਿਆ। ਸਮੂਹਿਕ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਇਹ ਸਮਾਹਰ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਦੋਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਇਕਦਮ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।ਇਸੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਾਬਦਾਰ ਤਲਾਬ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਇਆ ਸੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਛੇੜੀ ਸੀ, ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਜ਼ਿੰਬੇਬਾਦੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਖੜੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਰਸਮਾਂ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਰਹੱਸ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਜਿਹੜਾ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਤੇ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਉਹ ਅੰਬੇਡਕਰ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਸਾਨ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਲੁਕਾਇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਰਗ ’ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਹਾਰ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੱਢਿਆ ਸੀ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੱਧ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੋਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਖਰ ਜਿਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵੇਦ ਆਦਿ ਲਿਖੇ ਗਏ, ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜਿਹੜਾ ਹੋਰ ਵੀ ਉੱਭਰਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਦਰਪੇਸ਼ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਆਖਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਜੋ ਸ਼ੁਦਰ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਤਾਂ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਸ਼ੁਦਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ? ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੀਣ ਦਾ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ, ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਭਾਤਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ? ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਤਰ

ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਕੋਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਲਿਖਦੀ ਹੈ,

ਦਸੰਬਰ 2015 ਵਿਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16 (5) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਪੁਜਾਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ’ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 14 (ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੁਜਾਰੀ ਬਣਨ ਅਤੇ ਅਗਮ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗੇਰ- ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਪੁਜਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੁਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ— ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਸਨਾਤਨ (ਸਦੀਵੀ) ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਚਲਾਕੀ ਵੱਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗ਼ੁੰਮਗੁੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਿਆ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਉਸ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਹੜਾ ਕਦੀ ਵੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ— ਆਪ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਬਦਲਾ ਭਾਵੇਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਸੀ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਬੇਵੱਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਸ ਦੀ ਭਿਣਕ ਰਿਡਲਸ ਆਫ ਹਿੰਦੂਇਜ਼ਮ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਵੈਦਿਕ

ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਵਿਰਸਾ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਹਿਣੀ ਰਾਇ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਲੇਖਕ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਵੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਚਾਰਵਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆ ਸਕਣ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਵਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸ਼ਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ-ਜਦੋਂ ਧਰਤੀ ’ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋ ਧਨਾਢ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਮਲਿੰਡਾ ਗੇਟਸ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਾਰਨ ਬਫਿਟ ਵਰਗਿਆਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਫ਼ਰਤ, ਈਰਖਾ, ਘਿਰਣਾ, ਖੁਦਗਰਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰੀਬ ਪਰਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਲੇਖਕ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਝੂਠੇ, ਈਰਖਾਲੂ, ਖੁਦਗਰਸ਼ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ ਤੇ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੀਏ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ, ਜੋ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ। ਵਿਰਸਾ ਨਿੱਜੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰਵਾਕ ਵੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵੀ। ਸਾਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਰਲਮਿਲ ਕੇ ਬੀਣਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਵਿਚਲੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮਲ ਕਰਨ ’ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਵਿਰਸਾ ਸੱਚਾਈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਤਰ ਕਰਕੇ ਖਾਣਾ, ਨਿਮਰਤਾ, ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਮਦਦ, ਰੱਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਉਣਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਸਾਡੇ

ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ, ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਉਨਤ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਗਲੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਅਣਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

‘ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ’ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਘਰਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਉਹ ਕਹਿਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਘਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਹੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਕਦੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਮਾੜਾ ਸਲੂਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਲੇਖਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਡਿਆਈ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਖੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰੀਏ। ਸਾਡੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਸਾਡੇ ਸੁਭਾਅ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸੱਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਜਿਥੇ ਲੇਖਕ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਚੰਦ-ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਤੇ ਹੋਰਾਵੇਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਈਰਖਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਚਾਪਲੂਸੀ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਾਮਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਖ਼ਲਾਕ ਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਤ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵੀ-ਮੁੱਲਾਂ ਤੇ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਜਿਥੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਮਿਲੇ, ਲੈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਬੜੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹੇ ਪੈਣ ਦਾ ਹੱਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਨ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਾਕੀ ਹੋਰ ਤੱਕ ਸਫਲ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਹਰ ਲੇਖ ਦਾ ਅੰਤ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਨਾਹ ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਐਡੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਸੰਪਰਕ : 985555-95818

ਆਖ਼ਰੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਯੋਧੇ

(ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਕੁਹਾੜਾ

ਪੰਨੇ : 120, ਮੁੱਲ : 250 ਰੁਪਏ

ਲਾਰੇਂਜ਼ ਬੁੱਕ ਥਾਪ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਦੋ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਦੋ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਇੱਕ ਬਾਲ ਨਾਵਲ, ਇਕ ਸੰਸਕਰਣ ਅਤੇ ਇਕ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਭੁੱਝੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਕੁਹਾੜਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਆਖਰੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਯੋਧੇ’ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਤੇਲੂ ਰਾਮ ਕੁਹਾੜਾ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਨਾਂਅ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ‘ਜਿਉਂਦੇ-ਜਾਗਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ-ਆਖਰੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਯੋਧੇ’ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਿੰਦਰ ਰਾਮਪੁਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ 18 ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਆਮ ਜਨ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬਿਆਂ ’ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹਨ। ਇਕੱਲੀ-ਇਕੱਲੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠ ਸਮੇਂ ਜਿਹੜੇ ਸਾਂਝੇ ਨੁਕਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮਾਂ ਦੀ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਸਮਾਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਘਟਣ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਚਨਚੇਤ ਹੀ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਨੂੰ

ਇਸ ਘਟਨਾਵੀਂ ਵਿਉਂਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖੱਪ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਵੀ ਅਚਨਚੇਤ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤਿਆਂ ਇਹ ਪਾਤਰ ਵਧੇਰੇ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ’ਤੇ ਦਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਅਖ਼ੀਰ ਤਾਂ ਅਖ਼ੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਡਗਮਗਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਉੱਤਰਾਈਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਲ ਹੋਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਕਹਾਣੀ ‘ਸਦਾ ਰਹੇ ਤੇਰੀ ਛਾਂ’ ਰਾਹੀਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣਾ ਇਸ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੀਤਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੇ ਨੂੰਹ-ਪੁੱਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਖੰਧਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਨੈਤਿਕ ਸਾਹਿਤ ਵਰਤਾਰਿਆਂ

ਸੀਤਾ ਰਤਨਾਮਲ ਦੀ ਆਤਮ ਕਥਾ ‘ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਪਾਰ’ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਗੋਇਲ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਸੀਤਾ ਰਤਨਾਮਲ ਦੀ ਆਤਮ ਕਥਾ ‘ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਪਾਰ’ ‘ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਕਥਾਇਲੀ ਕੁੜੀ ਸੀਤਾ ਰਤਨਾਮਲ ਦੀ ਆਤਮ ਕਥਾ ‘ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਪਾਰ’ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਜ਼ਜ਼ਨਪੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨੀਲਗਿਰੀ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਜੰਮਪਲ ਸੀਤਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਆਦਿਵਾਸੀ ਕਬੀਲੇ ਇਰੁਲਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਕਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਹਨੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ

ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਿਖਲਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਉੱਤੇ ਸਾਡੀ ਝੁੰਗੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਛਲਕ ਪਈਆਂ ਸਨ।ਸ੍ਰੀ ਅੰਡੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖ਼ੂਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਖ਼ੂਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਕੱਚੀ ਪੈਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾ. ਆਤਮਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਨੇ ਤੇ ਯਥਾਰਥ ਅਕਸਰ ਭਿੜਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਬਦੀਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਕਾਂਤਾ ਇਕਬਾਲ, ਡਾ. ਰਾਜੇਸ਼ ਜੋਸਵਾਲ, ਡਾ. ਹਰਮੇਲ ਲਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ‘ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਪਾਰ’ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਸ੍ਰੀ ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਗੋਇਲ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੁੰਦਿਆਂ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਦੇ ਦਾ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸੀਤਾ ਰਤਨਾਮਲ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਨੈਸਟ ਹੈਮਿੰਗਵੇ ਛੋਟਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਮੇਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀਤਾ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਲੂਣਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਧਵੀ ਕਟਾਰੀਆ (ਆਈ.ਏ.ਐੱਸ.) ਨੇ ਧੰਨਵਾਦ ਸਮੇਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਤਾ ਭਾਰਤੀ ਨਾਰੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਨਹੀਨਾ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ‘ਚ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ‘ਚ ਵਿਦਵਾਨ, ਲੇਖਕ, ਪਾਠਕ ਤੇ ਸਰੋਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀਮਾ ਨੇ ਚਲਾਈ।

‘ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬ’ ਦਾ 106ਵਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਅੰਕ ਰਿਲੀਜ਼

ਬਰਨਾਲਾ—ਅੱਜ ਚਾਰ ਸੌ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਭਾਗ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮੁਸਲਿਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਪਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।ਕਲਾ ਵਸਤੂ ਵੀ ਛਾਣਨੀ ਹੋਣ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਜੋ ਆਮ ਤੇ ਖਾਸ ਸਭ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਗਣ, ਉਸੇ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ ‘ਕਹਾਣੀ ਪੰਜਾਬ’ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ।ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੁਵਾ ਲੇਖਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਆਨੰਦ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ ‘ਆਨੰਦ ਸਾਥ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਏ’ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਕੇ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਭੁੱਲਰ, ਕੁਮਾਰ ਜਗਦੇਵ, ਜਸਵੀਰ

ਕੌਰ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਪੱਖੇ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਅੰਜਨਾ ਸ਼ਿਵਦੀਪ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰਮੇਲ ਬੀਰੋਂਕ ਦੀ ਪਰਵਾਸੀ ਲਿਖਤ ‘ਕਲੇ ਵਰਕੋ’ ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਧੌਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ‘ਲਿਖਤ ਜੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਵਾਦ ਛੇੜਿਆ ਹੈ ।ਗੁਆਂਵੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਥਾ ਅਧੀਨ ਸੱਤ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਣ ਹਨ।ਇਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਮੌਕੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੱਟੂ, ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੀਨੂੰ ਅਤੇ ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

‘ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਸੰਧੂ ਹੋਇਆ’ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਅੰਬਾਲਾ—ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਪੁਸਤਕ ‘ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੁਣ ਸੰਧੂ ਹੋਇਆ’ (ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਭੀਨ ਕਲਾ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੂਵਾਲਾ, ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ.

ਦਵਿੰਦਰ ਬੀਬੀਪੁਰੀਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਇਸ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਆਮਦੀਦ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਇਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾ. ਪੁਸ਼ਪਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਫ਼ੌਜ ਜਿਹੀ ਸਖ਼ਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮਲ ਸੰਵੇਦਨਾ ਵਾਲੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਿਸੇ ਚਮਤਕਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾ.

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੂਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਬੀਬੀਪੁਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਬੀਰ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਾਤ-ਗੋਤ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਖੋਜਾਰਥੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ‘ਚੋਂ

ਸਾਲਾਨਾ ਸਾਹਿਤਕ ਅੰਕ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਵੱਲੋਂ ‘ਐਤਵਾਰਤਾ’ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਚਰਚਿਤ ਵੈਨਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਣੀ, ਕਵਿਤਾ, ਨਾਵਲ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੂ ਕਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਡੇਰੀ ਥਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾਈ ਆਪਣੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਛਪਾਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਕੇਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮੱਗਰੀ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਪਿਛਾਹ ਖਿੱਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਓਸ ਵੇਲੇ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਇਹ ਨਿੱਗਰ ਉਪਰਾਲਾ ਸਾਹਿਤਕ ਮੌਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨਾਮਸੀ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ‘ਤੇ ਹੋਂਦ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ ‘ਤੇ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਪਥਰਾਈ ਮਨੁੱਖਤਾ’ ਦਾ ਪ੍ਰਵਕਤਾ—ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ’ ਰਾਹੀਂ ਕਵੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਜ਼ਾਵੀਏ ਤੋਂ ਸਮਝਣ, ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਕੌਰ ਸਮਰਾਲਾ ਨੇ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ—2025 ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼’ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਬਰੀ ਜੜ੍ਹ ਕੀਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੂੰ ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ, ਨਾਵਲ ਨੂੰ ਜੇ.ਬੀ. ਸੇਧਾਂ, ਪਥਰਾਈ ਨੂੰ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ, ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ, ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਡਾ. ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਕੁਰਦੀਆਂ ਜਿਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਲਮੀ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸੂਝ-ਸਮਝ ਰਾਹੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰਕੇ ਨਿੱਗਰ ਉਸਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅੰਕ ਦੀ ਗੱਲ ਤੱਕ ਹੋਂਦ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਆਖ਼ਰੀ ਪੰਨੇ ‘ਤੇ ਡਾਥੇ ਗਏ ਕੈਲੇਡਰ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਦੀ ਤਾਰਵੀਰ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਆਰਾ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਚਮਕਾਇਆ ਹੈ।

— ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ, ਖਰੜ

(2)

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਵਿੱਚ 2025 ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਐਤਵਾਰਤਾ ਸਾਹਿਤਕ ਅੰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਪਾਠਕ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਚਿੰਤਨ ਕਰਕੇ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੇਖ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਦਿਖਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਥਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਦਾ ਪੱਲਾ ਭਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਾਲਾ ਲੇਖ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਨਵੀਂ ਸਰਗਰਮੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਤਿੱਥੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕ, ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜੋਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤਾਂ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ, ਪਰਵਾਸ, ਅੰਤਰ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਆਮਾਤਤਵਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਥਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸੰਬੰਧੀ ਲੇਖ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਇਸ ਵਿਧਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਫੜਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਹ ਲੇਖ ਮਾਲਾ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਦੀ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੋਈ 2025 ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਦੀ ਹੈ।

— ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

(3)

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਮੁਕੰਮਲ ਸਾਹਿਤਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੜਾਵਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਮੁਲੰਕਣ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ

ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਵਾਹਦ ਸਿਰਕੱਢ ਅਖ਼ਬਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਅੰਕ ਦੂਸਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਗਲਣਯੋਗ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੇਖਕ, ਵਿਦਵਾਨ ਦੇਸਤ ਇਸ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪਿਰਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਾਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ‘ਐਤਵਾਰਤਾ’ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਵੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਰੂਬਰੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪੰਜ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਨਲਾਈਨ ਕੱਢਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਦੇ ਇਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਇਹਨਾਂ ਅੰਕਾਂ ਤੋਂ ਖੋਜਾਰਥੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਦਰੂ ਲੇਖਕ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਪਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

— ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਕੇ, ਸੰਘਾ. ਪ੍ਰਤਿਮਾਨ, ਪਟਿਆਲਾ

(4)

28 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਸਵੇਰੇ ਚੌਥੇ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਨੇ ਬਹੁਰਾਂ ‘ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇਹ 2025 ਦਾ ‘ਸਾਲਾਨਾ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ’ ਆਪਣੀ ਖੁੱਲਕ ਵਿਚ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਕਾਰਲ ਨਾਲ ਪੰਨੇ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲੇਖ ‘ਪੋਚੀਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ’ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਹੁਹਰਤੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਅਣਬੱਧ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿਧਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਛਪੇ ਲੇਖ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਅਣਬੱਧ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਜਿੱਥੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜੋਕੇ ਡਿਜੀਟਲ ਯੁੱਗ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਹੈ। ਅਦਾਰਾ ‘ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ’ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਗਵਾਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ।

—ਡਾ. ਰਾਜਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬੈਠੀਪਾਲ

(5)

ਸਾਲ ਦੇ ਆਖਿਰ ‘ਚ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਦੇ ਸਹਿਤਕ ਅੰਕ ਦੀ ਬੇਸ਼ਰਥੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ 2025 ਨੂੰ ਲੋਕ ਕਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਦੀ ਫੋਟੋ, ਕਲੰਡਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਲੇਖਿਤ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖੇ ਨਿੱਗਰ ਲੇਖ ਨਾਲ ‘ਐਤਵਾਰਤਾ’ ਦੀ ਦਸਤਕ ਹੋਈ।ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਨੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਲੇਖ ਦੇਖਿਆ।ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਧਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖਾਂ ਤੇ ਨਿਗਾਂ ਮਾਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਸਮਝੇ।ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ ਅਤੇ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਜੇ.ਬੀ.ਸੇਧਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਬੋਲਦੀ ਹੈ।ਡਾ. ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ‘ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਦਨ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਫਿਕਰਮੰਦੀ ਦਾ ਸੂਚਨਮੁਖੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ’ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਧਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਲੇਖਕ/ਆਲੋਚਕ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਹੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।ਨਾਟਕ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਧਾ ਡਾ. ਚੰਦਰ ਅਦੀਬ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਨਾਲ ਤੌਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਵਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇੰਝ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਚੰਗਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਵਾਬਸਤਾ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਾਜ਼ ਬਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਸਹਿਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਕੌਰ ਸਮਰਾਲਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਿਭਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅੰਕ ਲਈ ‘ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ’, ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਵਾਦ।ਕੁੱਝ ਸਾਹਿਤਕ ਵੈਨਗੀਆਂ ਬਾਰੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 2026 ਦੇ

ਪਹਿਲੇ ਐਤਵਾਰਤਾ ‘ਚ ਛਪਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਹੀ ਅੰਕ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਆਦਾ ਵਧੀਆ ਲੱਗੇ।ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ‘ਚ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵਧਿਆ ਹੈ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਿਤਾਬਾਂ ਚਰਚਿਤ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜੇਕਰ ਲਿਖਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇਗਾ।

— ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਕੁਲਰੀਆਂ

(6)

28 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਐਤਵਾਰਤਾ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾ, ਕਵਿਤਾ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਵਲ, ਨਾਟਕ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੇਖ ਛਪੇ।ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ‘ਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਾਲ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ 2025 ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਨਮੁਖ ਕੀਤਾ। ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੱਗੇ। ਕਹਾਣੀ ਬਾਰੇ ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਉਥੇ ਜੀ ਬੀ ਸੇਧੇ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ ਦਾ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਲੇਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਸੀ। ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਿਆਦਾ ਛਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਵਕਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।ਡਾ. ਕਾਕੜਾ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਤਰਤੀਬ ‘ਚ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਵਿਦਵਾਨਾ ਝਲਕੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਾਲ ਐਤਵਾਰਤਾ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਅੰਕ ਸਾਡੇ ਕੋਂ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਜੀ ਬੀ ਸੇਧੇ ਤੇ ਭਾਕਟਰ ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਹੀ ਇਸ ਪੇਪਰ ਲਈ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ।ਐਤਵਾਰਤਾ ਦੇ ਇਸ ਅੰਕ ‘ਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਛਪਿਆ ਇਹ ਅੰਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਸਾਂਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ‘ਚ ਛਪੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖਾ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੁਸੀਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹੋ।ਸਾਲਾਨਾ ਅੰਕ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲਾ ਕਲੰਡਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ।ਅਦਾਰਾ ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ।

—ਡਾ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਐਨ ਥੂ (ਦਿੱਲੀ)

(7)

‘ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ’ ਐਤਵਾਰਤਾ ਨੇ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਤਰੀ ਵੀ ਸਾਲ 2025 ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਮਿਤੀ 28 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਸਾਹਿਤਕ ਅੰਕ ਦੇ ਅੱਠ ਪੰਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਲਾਤਮਿਕਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ।ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਪੰਨੇ ‘ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਆਮੀ ਦੇ ਨਾਵਲਰੇ ਰੇ ਕਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਹੈ।ਇਹ ਯਾਦ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਿੱਥੇ 2026 ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸੂਚਨਾਮਈ ਰਹੇਗੀ ਉੱਥੇ, ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲੇਖ ਕਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।ਡਾ. ਸੁਖਪਾਲ ਕੌਰ ਸਮਰਾਲਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ: 2025 ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬੋਝੂ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ ਵੰਡੇ ਪੁਸ਼ੇਗ ਵਾਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੇ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਬਾਰ ਸਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ ‘ਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀ ਸਾਂਝ ਰੱਖਦੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਉੱਥੇ, ਇਸ ਸਾਝ ਜ਼ਰੀਏ ਬਣਿਆ ਵੱਡਾ ਕਲਵੇਰ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮੇਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਡਾ.) ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਮਿੱਠੀ 2024 ਵਾਲੇ ਲੇਖ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਐਤਰੀ 2025 ਵਾਲਾ ਲੇਖ ਵੱਧ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ।

ਆਉਂਦੇ ਐਤਵਾਰਤਾ ‘ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਟਰੰਪ ਦੀ ਤੀਜੇ ਮੁਲਕ ‘ਚ ਡੀਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ : ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਐੱਸ

ਦੋ ਸਫ਼ਰਨਾਮੇ : ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਨ, ਕੇ ਐੱਸ ਅਮਰ

‘ਅੰਬਰ ਕਦੇ ਖਾਲੀ ਨੂੰ ਹੁੰਦੇ’ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੂੰ (ਫੋਕਸ) ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਰਾਣਾ

ਮੋਹਨ ਮਤਿਆਲਵੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਨਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ

ਸਮਕਾਲ

---- ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ----

ਆਲੋਚਨਾ : ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਜਰਨਲ ਅੰਕ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ‘ਆਲੋਚਨਾ’ ਦਾ ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ, 2026 ਦਾ ਨਵਾਂ ਅੰਕ ‘ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਜਰਨਲ ਅੰਕ’ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਟੀਮ ਦਾ ਅੱਠਵਾਂ ਅੰਕ ਹੈ। ‘ਆਲੋਚਨਾ’ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਮਨਕ੍ਰਿਤ ਧਿਰਾ ਨਾਰੀ ਦੇ ਦਲਿਤ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੱਧਰ ਨਿੱਠੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਬੜੇ ਪਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਵਚਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਚੋਣਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਲਹਿਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ।’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਮੁਹਾਜ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਹੱਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਪਾਦਕ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਪੰਧਰ ਨੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ‘ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਵੇਲੇ ਲਿਖਾਏ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।’ ਅੰਕ ਵਿੱਚ 12 ਸਨਮਾਨਤ ਲੇਖਕਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾਕਾਰੀ-ਕਲਾਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਨਿੱਠੇ ਕੇ ਲਿਖੇ 12 ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੇਪਰ ਛਪੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਡਾ. ਅਨੂਪ ਸ

ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ

ਧੌਲੀ ਦਾੜੀ ਪੁੱਤ-ਪੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਬੋਠਾ ਬਾਪੂ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਬਚਪਨ ਤੇ ਉਮਰ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਪੱਛੇ ਤੱਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਕਰਦੈ ਸੋਚਦੈ 80 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਖੇਡ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਕੀ ਬਚਿਆ ਅੱਜ ਵੀ ਜੋ ਬਚੀ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰੋਟੀ ਵਿਚ ਪਏ ਖਾਣ ਜੋਗੇ ਦਾਣਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਮੁਲਕ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਗਏ ਨੇੜਾ, ਅਫਸਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਗਏ ਤੇ। ਮੁਲਕ ਦੇ ਜਵਾਨ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਲਾਹਿਆਂ ਜੋਗੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਕੁਚਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਕਦੇ ਮੰਡੀਆਂ ਤੇ ਕਦੇ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਮਿਲਿਆ ਸਾਂ, ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਹੜੇ, ਭਾਅ ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੌਹਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਮਿਲਣੀ ਸੀ।
ਓਦੋਂ ਉਹ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਫ਼ਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ-ਮਿੱਠੀਆਂ ਥਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੋਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਉਡਾਰੀ ਭਰ ਗਿਆ ਤੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਤੇ ਹੁਨਰ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮੁਕਾਮ ਸਿਰਜਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਉਹ ‘ਨਾਗਮਣੀ’ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੀਆਂ । ਫਿਰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਵਾਚਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਕਵਿਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਸੱਚ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਮਿਲੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ’ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਹਰਵਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਅੜੇ-ਬੁੜ੍ਹੇ ਤੇ ਆਰਥਕ ਪੱਖੋਂ ਥਿੜਕੇ ਹੋਏ ਨਿੱਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਕਿੱਡੇ ਮਾਰਮਿਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਇਕੱਲੀ ਕਵਿਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਐਸੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਤੇ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀਆਂ ਵੀ ਤੇ ਝੰਜੋੜਦੀਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਮਾਈ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾ ਜੁੜਿਆ ਹਰਵਿੰਦਰ ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਲੇਠੀ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕ ‘ਮਨ ਮੰਦਰ ਦੇ ਬੂਹੇ’ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਸਿਆ ਰਹੇਗਾ। — **ਤ੍ਰੈਲੋਚਨ ਲੌਚੀ**

ਹਰਵਿੰਦਰ ਰਿਆੜ ਦੀਆਂ ਨਵੀਂਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੱਟ ਦੇ ਮੁਕੱਦਰ ਖਹਿ ਗਏ ਬਾਪੂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਹੁਣ ਤੇ ਗਿਰਝਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸੁਭਾਅ ਬਦਲੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ ਅੱਜ ਕਈ ਤੁਰੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ’ਤੇ ਮੰਡਰਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਰਝਾਂ ..ਤੇ ਹਰ ਇਕ ਬੇਦਾ ਆਪਣੀ ਲਾਸ਼ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ ’ਤੇ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਪੰਜਾਬਣਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਪਬਰਾ ਗਏ ਨੇ, ਫਾਂਸੀ ਹੁਣ ਜੁਰਮ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰੁੱਖ ਨਾਲ ਫੰਦਾ ਲਟਕਦਾ ਹੈ

ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ’ਤੇ ਲਾਇਆ ਅੰਗੂਠਾ ਹੀ ਹੱਲੀ-ਹੱਲੀ ਜਲਾਦਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵਿਸਾਖੀ ਨਹੀਂ ਨੱਚਦੀ, ਸਗੋਂ ਬੇਬਸੀ ਤੇ ਲਾਚਾਰੀ ਬਿਨ ਢੋਲ ਦੇ ਸਾਜ਼ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਸੰਗੀਤ ਸੰਗ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੌਈ ਅਭਾਗਣ ਮਾਂ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਦਿਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਖਾਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਬੱਸ ਬਾਪੂ ਲਈ 80 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਖੇਡ ਘਰੋਟੀ ’ਚ ਪਾਏ ਖਾਣ ਜੋਗੇ ਦਾਣਿਆਂ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਥਿਆਉਂਦੀ।

ਦੇ ਗੱਲਾਂ

ਬੱਸ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੇ ਝੁਰਮਟ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਮਲ ਸਿਰਫ਼ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਮਰਨ ਤੇ ਜੀਣ ’ਤੇ ਮੁੱਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਬਚਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਖੰਭੂ ਹੈ ਗੱਲ ਜੋ ਮੁਕਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ’ਤੇ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲੰਮੀ ਇਬਾਰਤ ਵਰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੇ ਪਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਦੇ ਪਲਾਂ ਦਾ ਖੁੰਝਿਆ ਬੇਦਾ

ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਨਾਟਕ ‘ਕਲਿਆਣੀ’ ‘ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ

ਬਰਨਾਲਾ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਿੱਬਾ ਦੁਆਰਾ ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਟੇਗੋਰ ਦੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ‘ਗੀਤਾਂਜਲੀ’ ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਡਾ. ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਿੱਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗੀਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਟੇਗੋਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਤਰਸਪਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਨਾਟਕ ‘ਕਲਿਆਣੀ’ ਉੱਪਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਪਰਥਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਕਲਿਆਣੀ’ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਅਰੰਤ ਦੀ ਬੁਲੰਦ ਸੋਚ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਦਵੰਧ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ ’ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਤੇਜ਼ਾ ਸਿੰਘ ਤ਼ਿਲਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਤਰਸਪਾਲ ਨੇ ਨਾਟਕ ਲਿਖੇ ਪੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਫਲ ਮੰਚਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਥਲਾ ਨਾਟਕ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਰੰਗਮੰਚ ਤੋਂ ਖੰਡਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪਵਨ ਪਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 13 ਝਾਕੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਝਾਕੀ ਨਾਟਕ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਾਟਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਦੀ ਮਾਨਸ਼ਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਡਾ. ਸੰਪ੍ਰਨਾ ਸਿੰਘ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ, ਡਾ. ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਪੁਰੀ, ਪ੍ਰਿੰ. ਕਮਜੀਰ ਸਿੰਘ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਡਾ. ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਧਿਆਇ

ਐਂਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਜਸੂਸ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ 1880 ਈਸਵੀ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਲੌਪੱਕ, ਤੰਮਿਆਲ ਅਜਨਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਅਲੱਖ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜੋਗਾ ਪੜ੍ਹਨਾ-ਲਿਖਣਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ’ਚੋਂ ਸਿੱਖਿਆ। ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬਾਕੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ 1906 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਨੇੜੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਾਅ ਮਿਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਭਿੰਖੀਵਿੰਡ ਵੀ ਇਸੇ ਮਿਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਦੋ ਦੋਵੇਂ ਪੱਕੇ ਮਿੱਤਰ ਬਣ ਗਏ । ਸਾਅ ਜਿਲੇ ਸੰਕੜੇ ਸਿੱਖ ਕਾਮੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਅਸੂਲ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਰ ’ਤੇ ‘ਹਾਰਡ ਹੇਟ’ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਉਂਦੇ। ਮਿਲ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ’ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌਟਿਸ ਮਿਲ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੱਗ ਦੇ ਉੱਪਰ ਹੇਟ ਪਾਇਆ ਕਰਨ। ਸਿਰ ’ਤੇ ਹੇਟ ਪਾਉਣਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਰੁੱਧੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਾਲੀਆਂ ਮਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕਾਮੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤ ਦੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਖੁੰਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ‘ਹਾਰਡ ਹੇਟ ਨਾ ਪਹਿਨਣਾ’ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਾਰਕਨਾਥ ਦਾਸ ਨੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਸਾਅ ਮਿਲ ਵਿੱਚ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਗਏ ਤੇ ਉਹ ਡਰ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਹਾਰਡ ਹੇਟ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਕੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਬੋੜ੍ਹੇ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਸੀ ਹਿੰਦੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਈ ਵਾਰ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਵੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੁਲਾਈ 1906 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ 19 ਜਨਵਰੀ 1908 ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ।

ਐਂਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਜਸੂਸ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਚਾਰਵਾਨਾਂ ਦੀ ਜਸੂਸੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਦਾ ਪਿਓ ਐਂਗਰੇਜ਼ ਸੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਬਾਹਮਣ ਪਰਵਾਦੀ ਦੀ ਧੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਜੋਗੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਣਦਾ ਸੀ।ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ’ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਂਡੂਰਾਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਲਈ। ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਬੀ ਹਾਰਕਿਨ, ਹਾਪਕਿਨਸਨ, ਸਤਨਾਗਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਾਂਡੂਰਾਸ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਵੇਖ ਕੇ ਆਉਣ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਂਡੂਰਾਸ ਇਲਾਕਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗਿ਼ਫਤ ਦੋਣ ਦੀ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰਨ, ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਮੰਨੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਸੱਚ-ਸੱਚ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ 15 ਨਵੰਬਰ 1908 ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਏ। ਦੀਵਾਨ ਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਹਾਂਡੂਰਾਸ ਬਾਰੇ

ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸੰਗਤ ’ਚੋਂ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ, ‘ਬੋਲੋ ਸੋ ਨਿਹਾਲ, ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਆਕਾਲ’ ਦਾ ਜੋਕਾਰਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਜੋਕਾਰਾ ਸੁਣ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਰ ਗਏ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ‘ਭਰੋ ਨਾ, ਫੈਸਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਜਾਇਓ’ ਪਰ ਉਹ ਦੌੜ ਗਏ।

ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ’ਚੋਂ ਜਸੂਸਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ ਝੂਟੀ, ਪਿੰਡ ਬੜੀਆਂ ਬਾੜੀਆਂ ਦਾ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਸਹੋਤਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲਿਤਰਾਂ ਦਾ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ ਲੀਡਰ ਸਨ। ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ ਜਿਆਣੇ ਤੇ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਲਿਤਰਾਂ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਦੇ ਪੇਡ ਏਜੰਟ ਸਨ। ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਲਈ ਬਾਕੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ਨੇਣਾ ਸਿੰਘ ਕੱਦੋਲਾ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨਮਾਣੇ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹਰੀਪੁਰ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਟੱਟੂਆਂਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਤਾਜੇਕੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੱਲੀ, ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ, ਮੇਲਾ ਸਿੰਘ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਗਤ ਸਿੰਘ। ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ’ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਤਾਰਕਨਾਥ ਦਾਸ ਨੂੰ ਇੰਟਰਪ੍ਰੈਟਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਰਕਨਾਥ ਦਾਸ ਨੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਖੇ ਸਾਅ ਮਿਲ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹ ਲਿਆ।ਇਸੇ ਮਿਲ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹਿੰਦੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾਉਣਾ ਸੀ। ਤਾਰਕਨਾਥ ਦਾਸ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲਹਿਰਾਂ ਬਾਰੇ ਐਂਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਹਿੰਦ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਉਤਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੇ। ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਲਾਲ ਝੰਡੇ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਾ ਹੋਈ। ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ’ਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਤੇ ਕਾਰਤੂਸ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਫੜਿਆ ਗਿਆ। ਹਕੂਮਤ ਨੇ 60 ਦਿਨ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ ਗਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਬਾਕੀ ਮਰ ਗਿਆ ਤੇ ਸਸਕਾਰ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਸੰਗਤ ਵਾਪਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਈ ਤੇ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਤਖਤਪੋਸ਼ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਰਦਾਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਤੇ ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਾਈ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਬਦਨ ਸਿੰਘ ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀ ਗਏ।

ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਨੇ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਹਾਪਕਿਨਸਨ 21 ਅਕਤੂਬਰ 1914 ਨੂੰ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਬੇਲਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਆਇਆ ਤੇ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਰੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਫਾਹ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜਹੌਮ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਹਾਪਕਿਨਸਨ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 11 ਜਨਵਰੀ 1915 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਫੋਨ-98760-78731

‘ਰੰਗਮੰਚ ਸੰਵਾਦ’

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਸਕੂਲ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਨਵਾਦੀ ਲੇਖਕ ਸੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ‘ਰੰਗਮੰਚ ਸੰਵਾਦ’ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਲਈ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਖੋਜਾਰਥੀ ਅਜਲ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ । ਇਸ ਸੰਵਾਦ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਪ੍ਰੋ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਨਾਟਕਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕੇਵਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਚਦੇਵਾ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਕੀਤੀ। ਅਜਲ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਰੰਗਮੰਚ ਲੋਕ ਦਿਲਾਂ ’ਤੇ ਆਪਣੀ ਗਹਿਰੀ ਛਾਪ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰੰਪਰਾ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ. ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਚਦੇਵਾ, ਡਾ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਪ ਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਰਿਆੜ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਸਫ਼ਾ 2 ਦੀ ਬਾਕੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਾਇਆ ਰੰਗਮੰਚੀ ਬੂਟਾ...

ਅੰਦਰ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਦੀ ਮਦਦ ਵੇਲੇ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਬੇਗਰਜ਼ ਮਦਦ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਫੁਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਹਵਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ। ਉਹ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਲੋਕ ਹਿਤੋਸ਼ੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਕਿਸੇ ਵਧੀਕੀ ਨੂੰ ਉਹ ਨਿਜੀ ਵਧੀਕੀ ਵਜੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਕਰਦੇ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਜੇਮਠ ਜੀ ਸਹੇਡ ਲੈਂਦੇ। (ਇਕ ਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜੂਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਸੇਦਾਰ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਜਦ ਉਹ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਆਏ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕੇ ਜੂਸ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖੇ ਫਲ ਮਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਗੁੱਸੇ ’ਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਫਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਗਾਹ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੇ ਹਿਸਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਆਪਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਜਾਣੂਣੀਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਟਾਲਿਆ ਕਿ, ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਬਿਜਨਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਤਨਜ਼ੀਆ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਚਰਚਿਤ ਰਹੀ ਕਿ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਫੁਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਣਕੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਲਿਆ।

ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜਮਹੂਰੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੁਹਿਰਦ ਸਮਰਥਕ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ’ਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਥਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨੀਭ ਨਾਲ ਸੁਣਦੇ, ਫਿਕਰ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੋਹਦ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਨਿਰਮਾਣ

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਫਲਸਫ਼ੇ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ-ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪਦਾਰਥਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਰਿਗਵੇਦ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਦੀ ਤਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਧ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਛਕਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭੇਂਟ ਭਰਾ ਜੰਮ ਤੇ ਜਮੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਚਿੰਤਕ ਇਹਨਾਂ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਸਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਲੋਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਅਰੰਤ ਆਪਣੀ ਸੌਂਣਣ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹੜੀ ਅਰਾਜਕਤਾ ਕਦੇ ਦਲਿਤ ਦੇ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਦੇ ਦਲਿਤ ਦੇ ਸੋਸ਼ਕ੍ਰਿਤ ਸਿੱਖਣ ਨਾਲ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਸੀ ਤੇ ਕਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਧਰਮਸੁਤਰ ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ’ਤੇ ਸੂਦਰਾਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ. ਸੂਦਰ ਦੇ (ਅੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ) ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ’ਤੇ (ਪਿਘਲੇ ਹੋਏ) ਸੀਸੇ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਅੰਬਰ ਉਚਾਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਜੀਭ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੇਦ ਮੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਨ ਕਰਨ ’ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸੂਦਰ, ਦਿਵਯ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਆਸਣ, ਨੀਂਦ, ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਮਾਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੌਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਪਾਡੇ, 1966, ਪੰਨਾ 132)

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਸੰਬੰਧੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ

ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਰਸੀ, ਪਾਰਸੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਈਸਾਈ ਕਿਉਂ ਈਸਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ, ਹਿੰਦੂ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਸੀਆਂ, ਈਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣਾ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਸੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਰਸੀ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਹ ਹਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਸੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰਬੁਸ਼ਤਰ ਦਾ ਅਨੁਆਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਮਸੀਹੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਇਕ ਈਸਾਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਹਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਇਸਾਈ ਤੇ, ਇਸਲਾਮ, ਬੁੱਧ ਧਰਮ, ਆਦਿ ਵਾਂਝ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਇਕ ਸੰਸਥਾਪਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪੁਸਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਈਸਾ ਮਸੀਹ, ਕੋਈ ਮੁਹੰਮਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬੁੱਧ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਬਾਈਬਲ, ਕੁਰਾਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।

ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧ ਪੈਗੰਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ੀ, ਅਵਤਾਰ, ਮੁਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ੰਕਰਾ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਹੀ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਚੀਨਤਮ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ‘ਆਦਿ’ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿਮਰਤੀਆਂ, ਗੀਤਾ, ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣ ਆਦਿ

ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਵੇਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਪਿਛਲੇ 1500 ਤੋਂ 2000 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਵੇਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ ।

ਮਨੂੰ ਨੇ ਮਨੂਸਮ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 10 ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਰਤ (ਵਰਣ- ਸੰਕਰ) ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਨੂਸਮ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸ਼ਲੋਕ 5 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਲੋਕ 60 ਤੱਕ, ਮਿਸ਼ਰਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ’ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਰਣ ਵਿਚ, ਇੱਕ ਕਸ਼ੱਤਰੀ ਦਾ ਕਸ਼ੱਤਰੀ ਵਰਣ ਵਿਚ, ਇੱਕ ਵੈਸ਼ ਦਾ ਵੈਸ਼ ਵਰਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੂਦਰ ਦਾ ਸੂਦਰ ਵਰਣ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਬੱਚਾ ਉਸੇ ਵਰਣ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਮਨੂੰਸਮ੍ਰਿਤੀ 10.5), ਪਰ ਜੇਕਰ ਵਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮਰਦ ਅਤੇ ਅਰੰਤ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਕਰ ਵਰਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨੂੰ ਵਰਣ ਸੰਕਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ-ਅਨੁਲੋਮ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਲੋਮ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਬੱਚੇ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਰਣ ਵਾਲਾ ਪੁਰਸ਼ ਆਪਣ

ਗਲਪਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਚੋਣਵੇਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਪਾਠਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰੋਫ਼ੁ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ, ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਸਲਾਹਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸਤੰਬਰ, 1957 ਦੇ ਪੰਜ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ’ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੁੱਗ ਕਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿਆਰ ਲਈ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਚਨਾ ਇਕਾਂਗੀ ‘ਇੱਕ ਸੀ ਕੁੜੀ’ (05.01.1946) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਇਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਵਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਚਨਾ ‘ਰਹਿਮਤ ਕਿ ਲਾਹਣਤ’ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 16.12.1952 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰੋਜਾਨਾ ਰਣਜੀਤ ਬਨਿਡਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਲੇਖ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਲੇਖਕ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

“ਸੱਚ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਅਣਬੱਧ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂਅ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ-ਪਹਿਲੇ ਮੇਰੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਲੇਖ, ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕਵਿਤਾ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੇਜ ਬੈਠਾ ਤੇ ਉਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮੁੜ ਕਈ-ਕਈ ਹਫ਼ਤੇ ਤੇ ਮਹੀਨੇ ਕਲਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਖਿੰਮਤ ਨਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਇਹ ਰਸਤਾ ਬਦਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਛਾਪੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਹੈ ਲਿਖੀ ਜਾਣਾ ਤੇ ਭੇਜੀ ਜਾਣਾ। ਜੇ ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਇਸ ਪਾਲਸੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਆਪਰ ਵਿਖਾ ਦਿੱਤਾ।....ਗੱਲ ਕੇ ਅੱਜ ਦਾ ਇਸ (16.12.1952) ਮੇਰੇ ਸਾਹਿਤਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੇਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਉਮਰ ਵਧਦੀ ਜਾਏਗੀ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਪਰ ਕੇਵਲ ਲੋੜ ਹੈ ਅਣਬੱਧ ਮਿਹਨਤ, ਉੱਚੇ ਖਿਆਲ, ਨਿਰਵੇਰ ਇਰਾਦੇ, ਜਨਤਕ ਪਿਆਰ, ਸ਼ੁੱਧ ਲੇਖਣੀ ਤੇ ਨਵੀਨ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁਤਾਲਿਆਂ ਦੀ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੇਰੀ ਘਰੇਲੂ ਹਾਲਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਕ ਅੱਛੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵਾਂਗਾ।”

1953-54 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਅਭਿਆਸ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਈ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਤਾਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੱਕ ਨਾਵਲ ‘ਸ਼ਰ੍ਰੁੱਤਲਾ’ ਦਾ ਅਧੂਰਾ ਅਤੇ ਰਫ਼ ਖ਼ਰੜ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। 1953-54 ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਜੋੜੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੋਰਚੇ ਬਾਰੇ ‘ਗੰਗਸਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ’ ਨਾਅ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਸੁਭਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਰੜ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗ ਰਾਏ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 1954 ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸੋਵਕ ਸਾਹਿਤ ਭਵਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1955-56 ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਪਰੰਤ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਸਰੀ ਹੁੰਦੇ ਲਾਂਬੇ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਜੇਜੀਵਦੀ ਵਿਕਾਸ ਮਾਰਗ ‘ਤੇ ਤੁਰਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧਾਂ ਅਤੇ ਤਨਾਉਗੁਸਤ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ ਉੱਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਾਠੇਰ ਯਥਾਰਥ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਨੁਭਵ, ਵਿਧੰਨ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਤਾਪ੍ਰਤੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲਵਾ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਸਲੋਂ ਅਛੂਤਾ ਅਨੁਭਵ ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ।

ਬਾਲ-ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੰਜਾਹਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰੋਮਾਂ-ਚਿੱਤਰਨੁਮਾ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਮਨੋਰਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਬਕਲਮਖੁਦ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਲਿਖੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਬਣੀ। ਕਥਾ ਰਸ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਰ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਸਮਕਾਲੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚਲੇ ਕਿਸੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਅਗਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਹੋਣੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੌਦੂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਸ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹ ਜੂਨ ਹੀ ਕੱਟ ਰਹੇ ਸਨ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਫੁੱਲ ਵਿਚ ਜਿਉਣ ਤੇ ਮਾਨਣ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਕਾਂਖਿਆ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਝਲਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੱਣਣ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਹੌਲਸਾ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸੇਖਾ ਕੰਮ ਲੱਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ ਵੀ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਢੰਗ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਚੱਚਾ ਘਰ, ਸਕੂਲ, ਅਧਿਆਪਕ, ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਲਿਖਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ। ਉਦੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤੇ ਚੰਗਾ ਰਸਾਲਾ ਬਾਲ-ਸੰਦੇਸ਼ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖ ਕੇ ਤੇ ਫੇਰ ਕਈ-ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਧ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਬਾਲ-ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ, ਨਵਤੋਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸੀ ‘ਦੇ ਕੁ ਗੱਲਾਂ’ ਪਰ ਕਿਉਂਉਂ ਇਹ ਲਿਖੀ ਇੰਜ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਬੱਚਾ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਆਪ ਸੁਣਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਦੇਹ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦਾ ਕਲਪਿਤ ਨਾਂਅ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹਦੇ ਹੇਠ ਸ਼ਬਦ ‘ਬਕਲਮਖੁਦ’ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਰਦੂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੀ, ਜੋ ਉਦੋਂ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਅਰਥ ਹਨ: ‘ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਆਪ ਲਿਖਿਆ ਹੈ’।

ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਉਦੋਂ ‘ਬਕਲਮਖੁਦ’ ਦੇ ਨਾਂਅ ‘ਤੇ ਛਪ ਗਈ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਬਕਲਮਖੁਦ ਦੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਨੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂ ਪਾਠਕ ਵਰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਯਥਾਰਥ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਟੁੱਕ ਖੋਹ ਲਏ ਕਾਵਾਂ, ਗੋਪੀਆਂ ਦਾ ਪਿਉ, ਓਮਾ, ਲਿਖਤਮ ਬਾਬਾ ਖੇਮਾ ਆਦਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਸੇ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਿਰਜਣਾਵਾਂ ਹਨ। ਜੋ ਵਧਦੀਆਂ-ਵਧਦੀਆਂ ਚੌਢੀ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਈਆਂ।

ਪਰੀ-ਕਥਾ ਦੇ ਮੱਧ-ਕਾਲੀ ਸੁਖਾਂਤ ਅੰਤ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਕਿ ਦੁਖਾਂਤ ਅੰਤ ਵਾਲੀਆਂ ਗਹਿਰੇ ਮਾਰਮਿਕ ਅਨੁਭਵ ਨਾਲ ਉਤ-ਪੱਤ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ ਵਜੋਂ

ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਅੰਤ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਵੀ ਹੋਈ, ਪਰ ਇਹ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਹਿਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਇਆ, ਸਗੋਂ ਨਵੀਂ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਵੀ ਬਣਿਆ।

ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਸੱਠਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ ਮਾਸਿਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। 1962 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ’ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ‘ਬਕਲਮਖੁਦ’ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ‘ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ’ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੋਧੋਂ, ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ’ ਦਾ ਗੀਵਿਊ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ:

“ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੀਵਨ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਕਲਾ ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚਿਤਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤੀ ਨਿੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਜੰਮ-ਪੱਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਕਲਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸ਼ਮੂਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਤੇ ਇਹ ਹੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਨਦਾਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਜਦੋਂ ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤਾ ਜ਼ੋਰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ਿਅਉਣ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਫੇਰ ਯਥਾਰਥਕ ਚਿੱਤਰ ਉਭਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅੱਖਿਆਈਆਂ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਔਕੜਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਅੰਗ ਸਨ। ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ-ਸਾਦੇ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਉਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਰੁਚੀ ਪੇਂਡੂ

ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਨਾਪਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਇਸ ਰੁਚੀ ਦਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹੈ।”

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੀਵੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਿਮਨ ਤੇ ਮੱਧ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਮਨ ਮੱਧ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਦਾਣੇ ਅਤੇ ਅਣਗੋਲੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਤਨਾਓ, ਤਰਕਾਰ ਤੇ ਸੱਤਾਪ੍ਰਤੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮੁੱਲ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਯਥਾਰਥ ਦੀ ਤਹਿ ਹੋਵਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਮਾਨਸਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਾਧਨ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਵਿਗੁਣੇ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੀ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਦਰੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਨਿਮਨ-ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਬੇਗਨਗੀ, ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਵਿਗਰੀਤੀਆਂ ਤੇ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਵਚੇਤਨ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਛੇਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੇਤਰ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਸੱਗੀ ਫੁੱਲ, ਚੰਨ ਦਾ ਬੂਟਾ, ਓਧਰਾ ਘਰ, ਕੁੱਤਾ ਤੇ ਆਦਮੀ, ਮਸਤੀ ਭੌਤਾ, ਰੁੱਖ ਮਿੱਥੇ ਬੰਦੇ, ਬਿਗਨਾ ਪਿੰਡ, ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਕਰੀਬ ਦੀ ਢਿੰਗੀਰੀ (ਸੰਪਾ.), ਜਿਉਦਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ (ਸੰਪਾ.), ਚੋਣਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ (ਸੰਪਾ.) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਕਬੂਲ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹਨ।

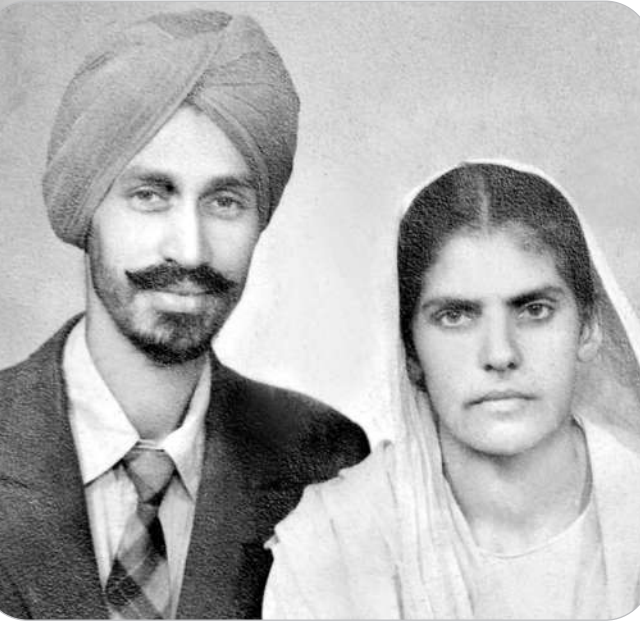
ਨਾਵਲਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 1952-53 ਵਿੱਚ ਨਾਵਲ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਆਰੰਭ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਇਰੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਸੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ‘ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ’ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਨਾਵਲ ਲਿਖੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ‘ਸ਼ਰ੍ਰੁੱਤਲਾ’ (1953) ਦਾ ਅਧੂਰਾ ਰਫ਼ ਖ਼ਰੜ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੇ 25.06.1954 ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਕਈ ਪੱਤਰ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਨਾਵਲ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਸੋਧਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਇਹ ਨਾਵਲ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੱਚਾ ਭੁਠ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਨਜੀਆ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ-

“ਪਿਆਰੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਕਾਰਫ਼ ਤੁਹਾਡਾ ਪੁੱਜਾ। ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਫ਼ ਵੀ ਪੁੱਜੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬੜੀ ਫ਼ਖ਼ਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਨਾਵਲ ਲਿਖ ਲਏ, ਤੇ ਫਿਰ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵੇਰਾਂ। ਜੇ ਇਹ ਨਿਰਾ ਗੱਪੂਟੇਸਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ ਦਾਦ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ, ਤੇ ਜੇ ਗੱਪ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੀ ਕਰਾਂ। ਵੈਸੇ ਦਿਲ ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ ਜੇ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਨਾਵਲ ਨਵੀਸੀ ਇੰਨੀ ਸੁਖਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਰੱਬ ਕਰੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਨਾਵਲ ਲਿਖ ਸਕੋ, ਤਾਂ ਜੁ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਚੰਗਾ ਗੁਰਦੇਵ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।..... ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ।”

1964 ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ’ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਯਥਾਰਥੇਧ ਪੱਖੋਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਇਆ। ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ, ਕੱਵਲ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਹਾਰ ਵਾਲੀ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੂਰ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੀਂ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਖਾਸਕਰ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾਵਲ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ।

ਗਿਆਨਪੀਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ

ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਤੱਥ

ਇਹ ਉਹੋ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਤਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸਤਹੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਾਇਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਨਾਵਲ ਨਾਲ ਸੰਤ ਸੋਧੋਂ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਦੀ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਗਲਪ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਭਰਪੂਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਾਵਲ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਗਲਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰਕੇ ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਠਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ :

“ਨਾਵਲ ਸੰਚਮੁੱਚ ਜੁੱਚਾ ਹੀਰਾ ਹੈ। ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਗੀਵਿਊ ਵੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਵਧੇਰੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ (ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ) ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬੱਸ ਮੁਕਤ-ਕੰਠ ਤਾਰੀਫ਼ਾਂ ਹੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਵਧਾਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ। ਜੇ ਤੇਰਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਿਰ ਨਾ ਫਿਰ ਗਿਆ (ਤੇ ਕੌਣ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰ ਇਹ ਨਾਵਲ ਲਿਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਫਿਰੇਗਾ ?) ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਤੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਹਾਨਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪਏ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਇਹ ਨਾਵਲ ਲਿਖ ਕੇ ਵੀ ਤੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਜੀਉਂਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਏਂ।-ਅਤਰ ਸਿੰਘ (14.12.1964)”

ਗਲਪ-ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੂਸਰੇ ਨਾਵਲਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨ ਸੀ। ਡਾ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ’ ਨੂੰ ਇੱਕ ‘ਟ੍ਰੈਡ-ਸੈਟਰ’ ਨਾਵਲ ਮੰਨਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਿਰ-ਭੋਇਂ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਅਕਾਂਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਅਨਿਧਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੜੀ ਸਰਲ ਪਰ ਭਾਵ-ਪੂਰਤ, ਉਪਭਾਵਕਤਾ-ਵਿਗੀਨ ਪਰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਭਰੀ, ਡੂੰਘੀ ਮਾਨਵ ਮਰਮ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਫਲ ਨਾਵਲ ਸਵੀਕਾਰਿਆ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਯੋਧੇ ਜਾਂ ਜਨ-ਨਾਇਕ ਦੇ ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪਾਤਰ-ਜਾਚ ਦੇ ਤਿਥਿਆਗ ਕੇ ਨਿਰੋਲ ਇੱਕ ਲਘੂ-ਮਾਨਵ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣੇ ਲੱਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ‘ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ’ ਨਾਵਲ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬਲ ਉਸ ਮੂਲ ਮਨੁੱਖੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਉੱਪਰ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੇਗ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌੜਦਾ-ਤੌੜਦਾ ਜਾਂ ਢਾਹੁੰਦਾ-ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਧਰ ਪਹਿਲੇ ਨਾਵਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਧਦੀ ਗਈ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਉਸੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਦੂਜਾ ਨਾਵਲ ‘ਅਣਹੋਏ’ ਲਿਖਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਬਿਸ਼ਨੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਭਾਂਤ ਦਾ ਸੀ, ਖਾਸਕਰ ਜਗਸੀਰ ਤੋਂ। ਬਿਸ਼ਨਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਦਰੋਹ ਦਾ ਪੌੜਤਾ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਇਤੀ ਵਿਦਰੋਹ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੰਡੀ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਸਰੂਪ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤੌਟਫੱਟ ਇਨਸਾਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ-ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜੱਥੇਬੰਦਕ ਚਿੰਤਨ ਜਾਂ ਅਮਲ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀ-ਮੂਲਕ ਇਨਸਾਫ਼-ਅੱਦ ਚੋੜਨਾ ਦੇ ਬਲ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਹਜ਼ਰ ਅੰਤ ਸਵੈ-ਘਾਤ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਗਲਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਸ਼ਨੇ ਦੇ ਬਲ ਅਤੇ ਵਿਦਰੋਹ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਪਾਠਕ ਅੰਦਰ ਬਿਸ਼ਨੇ ਦੇ ਨਾਇਕਤਿਤਵ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ‘ਅਣਹੋਏ’ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਖ਼ਰੜਾ ਡਾ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ:

“ਪਿਆਰੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀਓ, ਨਾਵਲ (ਅਣਹੋਏ) ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਸਿਫਤ ਕਰਾਂ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਪਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਮੈਨੂੰ ਦਿਲਾਂ ਮਾਣ ਹੈ, ਤੇ ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਮਝ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਸਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਵੀ ਉਹ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਿਨਾਂ ਭਾਵ-ਭਰਿਆ ਸਾਹਿਤ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਤਰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਰਤ-ਵਿਹਾਰ ਰੱਖ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਉੱਤਮ ਨਾਵਲਿਸਟ ਦੇ ਗੁਣ ਨੇ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮੌਜੂਦ। ਮੈਂ ਇਸ ਅੰਤਰ ਸਫਲ ਨਾਵਲ ਉੱਪਰ ਆਪ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। (17.02.1966)”

“ਅਣਹੋਏ” ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਨਾਵਲ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਸਥਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਸਥਾਪਤ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਨਾਵਲ ਨੇ ਅਤਿਅੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਖਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ:

“ਪਿਆਰੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਆਪਦਾ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਂ ਕੁਧ ਬਦਲਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰਾਹ ਉੱਪਰ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ‘ਨਵੀਨਤਾ’ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲ ‘ਪਾਤਰ’ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ‘ਸਮੱਸਿਆ’ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਦੁਖਾਂਤਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਤਰ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਪਾਠਕ ਦੇ ਕਲਪਨਾ ਵਿੱਚ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਾਇਕ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਯੋਧੇ ਅਤੇ ਨਾਇਕ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲਘੂ-ਮਾਨਵ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਰੂਪ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਪਾਤਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਅਣਜਾਣੇ, ਅਗਿਆਤ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ-ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਵਸਤੂ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨਾ ਬਦਲ ਰਹੀ ਵਸਤੂ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੁਖਾਂਤ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

“ਅਣਹੋਏ” ਦੇ ਬਿਸ਼ਨੇ ਦੀ ਜਿਉਂਦੀ ਰੂਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦੰਭ ਅਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਦਰੋਹ ਕਰਦੀ ਹੈ। ‘ਮੜ੍ਹੀ ਦਾ ਦੀਵਾ’ ਦਾ ਜਗਸੀਰ ਆਪਣੀ ਅੰਤਰਮੁਖਤਾ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਬਿਸ਼ਨੇ ਵਰਗਾ ਵਿਦਰੋਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ‘ਅੱਧ ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ’ ਦਾ ਮੋਦਨ ਆਪਣੇ ਸੁਹੇਬੇ ਦੁੱਖਾਂ, ਪੀੜਾਂ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਅੱਗੇ ਹਾਰ ਕੇ, ਗੱਡੇ ਟੇਕ ਕੇ ਜਾਂ ਹੱਥ ਅੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

“ਅੰਨ੍ਹੇ ਘੱਡੇ ਦਾ ਦਾਨ” ਦੀ ਕਥਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਰੂਪ-ਵਿਧਾ ਨਵੀਂ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਕਥਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸਫੱਟਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵੱਲੋਂ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਕਰਮ-ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਰਾਹੀਂ ਕਥਾ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਉਧਾਸ਼ਿਕਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਵਲ ‘ਪਰਸਾ’ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੂਰਵਲੇ ਨਾਵਲੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਲੇ ਨਾਵਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਘੂ-ਮਾਨਵ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬੜੇ ਅਰਬਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ‘ਪਰਸਾ’ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਭਰੋ-ਪੂਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡੋਲਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਾਵਲ ਪੰਜਾ